

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
VERLICHTINGDIENST TEL. 14519. POSTGIRO 114574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Intere. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

ENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de verbruiker, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker een goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar het alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), die ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

BESCHIKBAAR.

HOUD: Reisbrieven van den Heer H. F. Tillema. — Verhoring van den posttijd naar Indië in het licht. — Vliegtuigen voor Ned.-Indië. — Vijfde Koloniale Vacantie cursus voor Geografen. — Kunst-, Kunstnijverheid en Huislijf. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. — Uit de Eur. Pers. Uit de Int. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdelingen: (I. Apeldoorn, II. 's-Gravenhage). — Mededeelingen. — Mutaties van 24 September tot 1 October 1924.

Brandstoffenhandel
Fa. J. H. KRUL Jr.
Verween en Bloemendaal. Tel. 1617 en 22012
PRIMA BRANDSTOFFEN. CONCURR. PRIJZEN
beste adres v. Centrale Verwarming

MIMONTA. Middenstandsinstituut
voor Mond- en Tandheelk.
Onder leiding van Dr. A. KERVEL en G. KRUIJS,
Mond- en Tandartsen
Valkenboschplein 17 Tel. 32728
Spreekuur 9-4. Ma., Wo. en Vrijd. ook v. 6-8
lage tarieven. Spec. v. Ziekenfondsleden

Old England
NIJMAN & PHILIP'S
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

VRAAGT SCHOLTEN'S
ZELFRIJZEND BAKMEEL
MAIZENA PUDDING
AARD.MEEL EN SAGO
FABRIEK VAN MEELPRODUCTEN
JOH. B. SCHOLTEN, AMSTERDAM
..... BROUWERSGRACHT 288 TEL. 47637.

Tandarts Dr. A. KERVEL
Frederik Hendriklaan 45
DEN HAAG TELEF. 50122
Spreekuur 9-3
Belangrijk verlaagd Tarief
bij contante betaling.

BATAVIA SEMARANG SOERABAJA MADERA
A B M
INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en luncht gij goed en goedkoop?
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes

is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf 1 0.75 en Dineeren vanaf 1 1.-.
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES

In fijne Lederwaren en Reisartikelen
Atelier voor alle voorkomende reparatie

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen- van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Stoomververij en Chemische Wasscherij „DUINOORD”.
Begoniastraat 188-190 Telefoon 36048
hoek Goudsbloemlaan

Goederen binnen 4 dagen zonder prijsverhoging thuisbezorgd.

Heerencostumes . . . f 4.-	Wol en Plu. p. □ el f 0.40
Mantelcostumes . . . f 4.-	Handschoenen, per paar vanaf f 0.20
Jassen, vanaf . . . f 2.75	Oppersen v. Heeren- Costuums f 1.50
Mantels „ f 2.75	Idem m. ontvlecken f 2.50
W. Dekens f 1.- en f 1.20	Dames-Costuums naar grootte
Gest. Dek. f 1.50 en f 1.75	
Vitrages . . . per □ el f 0.15	
Madras. . . „ „ f 0.20	

Speciaal in het reinigen van Carrosserie-Bekleding

Het aanbevolen adres voor COMPLETE MEUBILEERING is het
Meubelhuis „Conrad”
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. 35650
hoek Conradkade

Reisbrieven van den Heer H. F. Tillema.
De Mentawai-eilanden.
(Slot).
Poeloetello.

Den laatsten dag kwamen we op Poeloetello. Het plaatsje ligt heel vriendelijk aan de baai. Wanneer men aan land stapt, leest men op den steiger den naam van het dorpje. Waarom men het gedaan heeft, is me niet duidelijk geworden.

Poeloetello levert de in Indië zoo bekende armbanden van akarbahar. Men vindt de plant in zee op koraalriffen. Ze wordt opgevischt en na drogen gevormd tot armbanden. Hoe minder uitstekende punten, hoe fraaier gepolijst, hoe mooier en gewilder! „Goede” exemplaren kosten pl.m. 3 gulden. De dragers ervan zouden geen last hebben van reumatiek. Er zou een „stralende” kracht van uitgaan, die de ziekte zou genezen. Ze zouden „radio-actief” zijn. Die radio-activiteit heeft heel wat op haar geweten! Mineraalwater zou ook al radio-actief zijn. Een feit is het, dat er radio-actief mineraalwater bestaat . . . maar het heeft die „kracht” na enkele minuten verloren! Best mogelijk, dat akarbahar in zee ook „radio-actief” is, maar 1°. wat heeft men daaraan; 2°. hoe lang duurt het?

Poeloetello levert ook wat schildpad, dat tegenwoordig een gewild artikel is. Er woont iemand, die de stof kan bewerken, maar zijn kunst staat zeer ver ten achter bij die van Djokjakarta, dat op de jaarbeurs te Bandoeng prachtig bewerkte voorwerpen had tentoongesteld.

Op Poeloetello is ook een zendingspost. Ze bezit een ziekenhuisje, dat zeer gunstig afstak bij de gouvernementinstelling te Goenoeng Sitoli op Nias. Het was keurig netjes en zindelijk.

Tot mijn groote vreugde trof ik er nog aan zending Baroeta, die op Nias had gewerkt en daar veel had gefotografeerd. Hij zou over een paar dagen verhuizen. Negatieven en foto's waren al ingepakt; maar op mijn verzoek had hij de groote welwillendheid 1°. om de albums weer voor den dag te halen en 2°. om mij afdrucken toe te zeggen van al de kiekken, die ik maar uit wilde zoeken. Dat was een mooi aanbod. Maar het heel mooi komt nog! Verschillende kiekken door mij op Zuid Nias gemaakt, waren mislukt: ik had bij de belichting geen of niet voldoende rekening gehouden met de groote vochtigheid der atmosfeer. En nu had de Heer Baroeta alle foto's van Zuid-Nias, die bij mij mislukt waren, en dan nog wel zeer goede!

De oude tijd op Nias.

De Heer Baroeta vertelde van den „ouden” tijd op Nias. Het is nog niet zoo heel lang geleden, dat alleen zendingen dat land bewoonden. Toen kwam het Nederlandsche gezag met zijn soldaten. Uit was het met de macht, de glorie der hoofden en stammen. Dat die soms niet gering was, blijkt uit het volgende: bij een huwelijksfeest te Bawamataloewo werden de gouden sieraden van een stamhoofd tentoongesteld; tien man waren er noodig de schatten te dragen. Het goud is thans verdwenen aan boetes, belastingen, artikelen van weelde, veel en veel te duur gekocht in toko's van Telok Dalem, enz. enz. Het is bekend, dat de Zuid-Niassers meesters zijn in het behouwen van steen. De steenen trappen, die naar hun dorpen voeren, de badplaatsen, het plaveisel, hun vergaderplaatsen met stoelen uit steen gehouwen, getuigen er van. Op Poeloetello bevond zich indertijd in een der kampongs door Zuid Niassers gebouwd, een zeer mooi steenen beeld, waaraan de bewoners zeer waren gehecht. Te koop was het niet, men wilde het per sé niet afstaan. Wat deden nu eenige bezoekers? Ze maakten er zich meester van en namen het mee! De bewoners durfden er zich niet tegen verzetten uit vrees voor de geweren en sabels der Compagnie.

HEEREN MODE ARTIKELN
G. DE VRIES - REINKENSTRAAT 36
SPECIALITEIT IN HEEREN HOEDEN
OVERHEMDEN EN DASSEN

DANKBETUIGING
Ondergeteekende betuigt hiermede hartelijken dank voor zijn goede behandeling en genezing aan Dr. J. F. v. D. POORT
Nobelstraat 1a, Den Haag.
's-GRAVENZANDE. J. LANGENBERG

Kan men zich groter onhebbelijkheid voorstellen. Die „naakte kerels” hebben immers een ziele zoo goed als wij, hoog beschaafde Westerslingen. In de Nias-kampongs van Poeloetello zag ik wat op Nias zelf zoo vaak gezien wordt: kettingen waarvan de schalmen bestaan uit jonge klavbladeren, die van uit het dakraam reiken naar „vooroudersteenen” buiten en die tot doel hebben zieken te genezen. Het houdt verband met binnentreden van goede geesten meen ik. Proef ik het niet, doch ben dienaangaande niet toelichting wachtend. Dat ik die kettingen niet merkte, is toeval geweest, want op een oude slaap die ik heb, komen ze wel voor.

„En wat is er nu van die eilanden op de Westkust te maken?”, vraagt men mij herhaaldelijk antwoord er op kan ik als ondeskundige niet natuurlijk. Maar deze opmerking wil ik maken: het brengen van kultuur en kultures voor de oorspronkelijke bewoners steeds gepaard met het brengen van gevaren voor geest en lichaam. Is men van meening, dat men het „recht” dergelijke streken in exploitatie te brengen is het recht der inheemsche bevolking tegen ontsnellend groote gevaren te worden beschermd. Kan men het niet, dan geschiedt er „onrecht”.

Door Zuid-Sumatra.

Omgeving van Fort de Koek.

Van de omgeving van Fort de Koek, waar ik eenigen tijd ben geweest, zal ik heel weinig zeggen. De streek is te vaak en te goed beschreven, dan mijn zwakke pen er iets lezenswaardigs van kunnen vermelden.

De tegenstelling met hetgeen de eilanden leverden is wel heel groot: kleding, woning, landbouw, het is alles een groot verschil. Over het algemeen zindelijk gekleed, maar Minangkabauer een heel veel beschaafder dan de Mentawier. De Minangkabauer varend, wat blijkt uit kleding en woning. De laatste betreft, wanneer men publicaties krijgt men den indruk, dat overal de met idjoek (arènpalmvezel) bedekte adathuizen staan. Niets is minder waar! Het is reeds zoover gekomen, dat men ze moet zoeken, de huizen naderen hoe langer hoe meer het met-een-dak-erop-type. Degene die nog de adathuizen hebben een adathuis voor te stellen zijn van leelijk gegoofd plaatijzeren dak voorzien, het pijn die veranderingen te moeten opmerken. Het te wijten aan de omstandigheid, zegt men, dat schaarsch en duur is geworden en dat het voor brand bij daken van die vezel gemaakt groot is.

Malaria schijnt in die streken weinig voor te komen, mijnwormziekte evenmin. Wellicht is dit laatste verband met de gewoonte te defeceren in de vischvijvers, die men er bij elke woning treft. Voor de volksvoeding schijnt het kwade van visch ook van betekenis. Ook het feit, dat opbrengst der sawahs zoo hoog is; men sprak van cijfers, die varieerden tusschen 60 en 75 pikol bahoe, wat zeer veel is. Het is een heele industrie Jacobson heeft er een zeer interessante beschrijving van gegeven. Het intellectueel centrum van de streek, Kotta Gedang, heb ik natuurlijk ook gezien. Ik woonde er een vergadering bij van hoofden van het stadje, over den aanleg eener drinkwaterleiding. Aanleiding tot het initiatief is het veelvuldig komen van een oogziekte, trachoom, verspreid over het besmette water der moskee. Te Kotta Gedang bestaat de adat, dat de meisjes er niet mogen huwelijken met jongelui van andere plaatsen afkomstig schijnt, dat er thans reeds pl.m. 100 huwelijken meisjes op een man wachten. Voor het bevolking vraagstuk is deze adat van betekenis en dan negatieve zin. Het toeval wilde, dat ik te Fort de Koek in aanraking kwam met de echtgenoot van den demang, een dame, die indertijd de weef

Brandstoffenhandel H. HAVINK
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West”
Leverancier van het Koninklijk Instituut v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N. I.
Kantoor: HOOIKADE 13a - DEN HAAG - TEL. 1024

A. HENRY - HORLOGERIE
DEN HAAG **UTRECHT**
 Fred. Hendrikslaan 248 Twijnstraat 34
EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

Willem v. d. Waals
 HEERENKAPPER — v/h Chef van de Firma JUSTMAN JACOB
 IEPLAAN, hoek Populierstraat No. 2 — Telefoon 31168
 GEVESVIGD SEDERT 1916

VOLGENS DE MEEST MODERNE EISCHEN INGERICHTE
Heeren Kapsalon
 Groote Collectie PARFUMERIËN en TOILETARTIKELEN
 tegen zeer concurrerende prijzen

len, de carrosserie was verveloos, in het kort, de wagen zag er heel anders uit dan men dit van een gouvernementismiddel mag en moet verwachten!

De chauffeur was een niet erg vriendelijke man. Ik heb de gewoonte om een praatje te maken, voorzoover dit althans in het passier-maleisch mogelijk is. Steeds lukt het tot tevredenheid van beide partijen. Men vraagt mij dan wat ik kom doen, of ik een „toekang gambar” (fotoğraf) ben, een „orang dagang” (handelaar), een gouvernementambtenaar e.d. Ik zeg dan dat ik reis om menschen te zien, wat ze verbouwen, hoe ze wonen, of ze veel ziek zijn, wat ze doen enz. Of het nu ligt aan mijn geringe kennis van het Maleisch (toch nog betrekkelijk groot, vergeleken bij de meeste Europeanen) zoodat ik me niet juist kan uitdrukken, of aan iets anders, maar ik geloof, dat ze me een vreemde Blanda vinden: iemand die geen controleerend ambtenaar is; geen ingenieur die wegen, bruggen, sporen, irrigatiewerken aanlegt; geen onderwijzer; geen handelaar, maar iemand die alleen komt om te zien, zoo iemand moet wel een eigenaardig mensch zijn! Mijn chauffeur dan was vrij bokkig, maar tot mijn vreugde merkte ik op, dat hij iedereen afsnauwde, behalve jonge vrouwen. Als hij hiermee te maken kreeg, reageerde hij met oogen en houding. Dit is de eenige keer, dat ik te maken heb gehad met een onwelwillenden Maleier. Steeds was men beleefd, open en leuk! De Europeanen vinden den Maleier vaak onbeleefd en onbehoorlijk, ik heb er geen één ontmoet, die ongepast en niet welwillend was. Het tegendeel! Maar wellicht is dit te danken aan de omstandigheid, dat ik toch nog voldoende van de taal ken om beleefd te zijn. Om niet te uitvoerig te worden, zal ik mijn ervaringen niet met illustraties slaven.

De auto bracht me zonder ongelukken te Tjoeroep. De pasanggrahan daar is een juweeltje! Keurig zindelijk, een heel goede tafel, men waant zich in een hotel! Vermoedelijk is dit te danken aan het feit, dat de resident er vaak vertoeft. De volgende étappe tot Mocara Blitti werd ook zonder pannes volbracht. Maar toen begon de ellende. Met de aansluiting naar Lahat was het niet in orde. De pasanggrahan daar deelde ik met een gesochten European, die te veel bier had gedronken bij zijn Chineesche „sobats”, die hem vermoedelijk uit vrees voor onaangenaamheden met bier overlaadden. De avondmaaltijd gebruikte ik met dien dronken man. Het was walgelijk! Ik verlangde bijna terug naar de pasanggrahan van Nias. Den mandoor waarschuwde ik voor hem. De man vertelde werkloos te zijn, al maanden lang. Hij droeg een bekende Bataviaschen naam.

De controleur van Moeara Blitti was me bij mijn verder reizen behulpzaam. Mevrouw liet me boterhammen in de pasanggrahan brengen van eigen gebakken brood. Dan hoefde ik dien dag niet een uitsluitend pisangdieet te volgen, zooals ik dit gewend was. Ik was voor die vriendelijkheid zeer dankbaar, want hoe smakelijk ook, op den duur is het flauwe kost, altijd pisang. (Wordt vervolgd.)

Verkorting van den posttijd naar Indië in het zicht.

De N.R.Ct. van 25 September maakte eene mededeeling openbaar, die wel verdient, om er bij stil te staan. Menigeen zal haar niet hebben gelezen, en zij, die zulks wel gedaan hebben, zullen haar allicht als eene zaak beschouwen van Fransch, op zijn best van een Zuid-Europeesch en Levantijsch belang. Maar deze zeer korte mededeeling, met kleine letter voorkomende onder het hoofd: „Post en Telegrafie” wordt geacht betekenis te hebben ver boven het even aangegevene belang uit en dit moet ook voor Nederland gelden.

Zij luidt: „Eene Fransche maatschappij stelt een luchtverkeersdienst Marseille-Corfu-Athene-Syrië in.”
 Zooals men ziet, is het bericht in stellige termen

M. DIJKERMAN
 LAARZENMAKER, DEN HAAG

Leverd op elk gebied SCHOEISEL naar maat

In Modellen, Kwaliteit en Prijs concurrerend met de beste buitenlandse huizen.

Fred. Hendrikslaan 198 Tel. 51384

't SPORTHUIS
 GRAVENSTRAAT t/o de Bonneterie DEN HAAG
 TELEFOON 14606

Specialiteit in:
ENGELSCH
REGENJASSEN
 en
**WINTER-
 ULSTERS**
 voor
 Dames en Heeren

CONVERSATIE-CLUBS voor VERLOFGANGERS.

Vloeiend **ENG., FR., D., SPAANSCH** spreken en corresp. in slechts **1 MAAND.** Honderden dankbet. van hooggeplaatste Ind. ambtenaren dagel. ter inz.

Inst. „SANDERS” 93 ORANJEPLEIN 's Hage.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hooftpostkantoor.
 Torenstraat 5-6 - Telefoon 12898 - Den Haag

DIVAN met verstelbaar hoofd,
 Gobelin overtrek à **f27.-**

f 27.-

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

BLOEMENDAAL.

HANDEL IN BINNEN- EN BUITENLANDSCHE BIEREN

BOTTELARIJ
MEDICINALE- en BRONWATEREN
 geregelde versche vulling

DEPOT VAN WIJNEN
 der Firma **JAGER GERLINGS, Hofleverancier**
 en **DE LUZE & FILS**

BINNEN- EN BUITENLANDSCHE LIKEUREN
GEDISTILLEERD - WHISKY - CHAMPAGNE

Dagelijksche opnamen van bestellingen met directe bezorging.

Aanbevelend,

C. CASSEE

Bloemendaalscheweg 14 Telef.-Interc. 22265

gedemonstreerd op de tentoonstelling te Assel. Aan den wand der voorgalerij hingen de tekeningen van het echtpaar v. Deventer. Onder de tekeningen van den bekenden entomoloog Jacobson was de natuurkundige vereeniging te F. d. K. uitstapje naar de plaats waar een Rafflesia veldde. De Rafflesia is de bekende, bijna één Meter diameter vertoonende bloem. Als gast mocht ik de welke vriendelijkheid ik zeer op prijs stelde. Van Fort de Kock ging de verdere reis via Bennekom naar Palembang. Ik reisde per K.P.M. De reis was meer dan vol. Eén-persoonsshutten heeft er niet. Gelukkig dat het slapen aan dek in de roepen mogelijk is, al rust men van een dergeslaap niet behoorlijk uit.

Geen belangstelling voor de publieke zaak. Benkoelen.

Benkoelen aangekomen, vertelde de resident dat Poincaré was afgetreden en dat Millerand ontslag had aangeboden. Ik had de laatste tijd geen gelegenheid gehad kranten te lezen, en nu hoorde ik dat niemand er over gesproken, zoodat ik niet wist. Ik stond er natuurlijk van te kijken. Het oud-Indischman zijnde, bevreemde het me dat aan boord het onderwerp heelemaal niet aangeerd. De belangstelling in de publieke zaak is nog altijd even gering als tien jaren en landleden! Over Volksraad en gemeenteraden heb ik geen goed woord gehoord! Men vindt die ingangen nog altijd groote mislukkingen... en voorbij het zeer groote nut, dat beide reeds hebben, al was het alleen maar hiervoor, dat thans het publiek wordt, wat anders geen gemeen bezit worden.

Waarom was te Benkoelen de aanleg van breede wegen met kleinere er naast. Ik meende met karrenwegen te doen te hebben, maar men lichtte dat de wegen waren voor Inlanders, inderoor de Engelschen aangelegd: de breede wegen voor Europeanen, die kleinere voor de inche bevolking. Een gelijksoortig geval is de van twee trappen in bestuurskantoren: de voor Europeanen, de andere voor de „orang de kleine menschen. In Semarang prijken de trappen van het bekende „Groote Huis” met de opschriften. Ik vermoed, dat ze nu wel worden zullen zijn!

Van Benkoelen naar Palembang.

De reis van Benkoelen naar Palembang is, als van financieele redenen niet van huurauto's gebruik maken, niet zoo eenvoudig. Men is dan wezen op de A. D. S. S., den autodienst der spoorwegen. Het materiaal is versleten en verouderd. De lantarens zijn vaak vastgebonden met kettingen, alles rammelt, van de aansluitingen is lang niet zeker. Af en toe blijft een wagen ongesteken. Ik ben er op mijn tocht 4 tegenwoordig, die niet verder konden. Er komt bij, dat men precies van alles op de hoogte is: ik heb een geïnformeerd en 7 keer verschillende inlichtingen gekregen! De weg dwars door het schaarsche gebied schijnt niet zonder gevaar te zijn. Men vermeldde me van koningstijgers, die op weg onveilig maakten, van olifanten enz. De reis had op weg van Benkoelen naar Tjoeroep gezien, de controleur van Moeara Blitti verhaalde, dat hij nachts een ontmoet op weg van Tebing naar huis, dicht bij den weg had een comantaris der gewapende politie een olifantje kunnen zien door de moeder naar te schieten, het beviel een interessante tocht te worden!

De reis dus per gouvernementauto vanuit Benkoelen den tocht aanvaarden. De auto zag er nogal uit: de lantarens vastgemaakt volgens de beste touwtjes-rotan-methode. Het kussen, dat overbaar corpus moest dragen, was versleten: de draadvereen waren duidelijk te zien en te voel-

Fabrikant tot Particulier

is het voordeligst, onbetwist.
 U de prijsopgave van Uw verwerk abnormaal hoog, ontbiedt dan eens
ARDON & Co., HUIS-SCHILDERS
 Bankastraat 107a - 's-Gravenhage
 zij werken zelf.

Firma ANT. CASSEE & ZOON
 Woninginrichting
 KERKPLEIN 10-12 TEL. 22260
 BLOEMENDAAL

F. P. JANSSEN Rijksstraatweg 135 WASSENAAR

AUTOMOBIELEN

MICHELIN }
GOOD-YEAR } AUTOBANDEN
DUNLOP }

Tel. KIEVIET 562
(HAAGSCHE NET)

WITTE PAKKEN
vanaf f 14.50
3 maal gekrompen Indische Coupe
Wij garandeeren het juiste model
48-jarige reputatie
Vraagt Frijscourant of Stalen
Toezending franco
F. J. LEVI
Kruiskade 5 b. d. Cools.
— ROTTERDAM —

GERITS-BEKMAN - DEN HAAG
v. Swietenstraat 7
DAMES- en HEERENKLEERMAKER
Bekroond met de hoogste onderscheiding
Uitsluitend prima kwaliteiten. Enorme sortering

Schoenenmagazijn H. B. M. WEIJERS
164 VAN SPEJKSTRAAT 164
Ontvangen de nieuwste modellen
Linnen Schoenen in bruin, wit en zwart, f 4.50.
Gymnastieschoenen in alle maten van f 1.25 af.
Reis pantoffeltjes in alle kleuren à f 0.85.
PRIMA KWALITEIT - LAGE PRIJZEN.
Speciaal adres voor verzending naar de Tropen.
164 VAN SPEJKSTRAAT 164
TUSSCHEN VAN DIEMENSTR. EN TASMANSTRAAT

Rij-Onderricht
Pensionstallen
Handel in Luxe Paarden
Duinstr. 6 : Tel. 50016
... SCHEVENINGEN ...

BESCHIKBAAR.

„Hollandia” Drogisterij
2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
bij het Stadhoudersplein
Voor Duinoord 't geschiktste adres
voor Uw Chemicaliën, Verbandstoffen, Specialiteits-geneesmiddelen, enz.

vervat; er komt niet in voor eene wending als: „naar vernomen wordt” of iets van dien aard; voorts is het niet in toekomstend vorm gesteld, dus dat die dienst nog „zal” ingesteld worden; ook komt het, zooals gezegd, niet voor onder de gewone rubriek van nieuwstijdingen van den meest uiteenloopenden aard, maar onder het voormelde speciale hoofd. Een en ander verhoogt de betrouwbaarheid van dit even korte als zakelijke bericht in hooge mate. Het kan een zeer merkwaardig toeval heeten, dat het openbaar gemaakt wordt aan den vooravond van de 16000 K.M. vlucht van Nederland naar Batavia, van de 50 uren vlucht Europa—New-York door het luchtschip „Amerika”, terwijl eenige dagen van te voren vrij stellige en geloofwaardige mededeelingen omtrent luchtverbindingen van Engeland met Britsch-, en over Ned. Indië met Australië, zoo ook met Oost- en Zuid-Afrika, die binnen 2 en 4 jaren zouden tot stand komen, wereldkundig werden gemaakt door den Engelschen leider van het vliegverkeerswezen.

Mocht de onderwerpelijke dienst tot stand komen en goed blijken te voldoen wat snelheid en betrouwbaarheid betreft, dan kan het wel vanzelfsprekend heeten, dat ook Parijs daarmede zal worden verbonden; dat beteekent dus het bestaan van een luchtverkeerslijn Parijs tot Damascus. Van hieruit kan gemakkelijk een luchtdienst over den betrekkelijk korten afstand naar Suez en Kaïro ingesteld worden. Dit zou dus beteekenen het bestaan van een luchtlijn Amsterdam—Suez met „twee keeren overstappen”; de reisduur kan men, voor Amsterdam—Marseille 9 uren rekenende, op hoogstens 48 uur, dus 2 dagen stellen. Bedenkt men, dat de posttijd Suez—Amsterdam thans 5 dagen bedraagt, dan zou aldus eene verkorting van den gemiddelden maaltijd van Batavia tot Amsterdam met 3 tot 23 dagen worden verkregen; evenwel zal de verkorting inderdaad geringer zijn, doordien, in de beginjaren althans, niet bij nacht zal kunnen worden gevlogen. Tusschen Londen en Pairs zou men immers eerst in 1925 met nachtvluchten beginnen.

Er zou aldus een zeer groote stap vooruit zijn gedaan, maar ook een veelbeteekenende. Want is eenmaal zulk eene verbinding in volle werking, dan kan men veilig aannemen, dat het daarbij niet blijven zal, maar er aan een spoedige voortzetting zal worden gewerkt over Bagdad—Basra en verder naar Z.-O. Azië, alsook over Port Soedan—Aden en verder naar Oost- en Zuid-Afrika, zoodat vanaf Basra en Aden af de reis per stoomboot wordt voortgezet.

De eerstkomende maanden houden dus beloften in.

E. S.

Vliegtuigen voor Ned.-Indië.

De constructeur Koolhoven en de directeur, de heer Wallaardt Sacré, van de Nationale Vliegtuig-industrie, aan het Calandplein te 's-Gravenhage, hebben een medewerker van Aneta de verkenner-vliegtuigen laten zien, die daar voor het Indische leger worden vervaardigd, en waarvan er reeds één geheel voltooid naar de Waalhaven is vervoerd, om daar eerstdaags zijn eerste vlucht te maken.

De jachtverkenner, die een snelheid van 240 K.M. en de zware verkenner, die 230 K.M. per uur kunnen vliegen, zijn voorzien van een 400 paards Jupiter-motor met luchtcooling. Dit heeft het voordeel, dat er geen water voor de cooling nodig is, dat er geen radiateurs behoeven te worden aangebracht, welke pijpverbindingen kapot kunnen gaan. Een ander voordeel is, dat men geen last kan hebben van het op groote hoogte bevrozen van het koelwater, terwijl er geen installaties nodig zijn, om het water te ontkalken en te verwarmen. Dit brengt bovendien een groote kostenbesparing mee, omdat men geen menschen behoeft aan te stellen, om die installaties te bedienen. De motor is zóó

aangebracht, dat hij heel gemakkelijk is te veranderen, indien hij onklaar mocht worden of nagevraagd moet worden, voor een op de vliegvelden aanwezige „proefgedraiden” reservemotor. Bestuurder waarnemer niet in de machine behoeft te klimmen, zooals bij andere verkenner, maar heeft elk een afzonderlijke deur, waarmee zij hun plaats kunnen bereiken. In den oorlog is het haastig voorgekomen, dat een vlieger, die noodlanding moest maken, ellendig omkwam doordat zijn toestel, langzaam uitrijdend, vóórdat het tot stilstand kwam, over den kop sloeg waardoor de vlieger gevangen zat. Dit zou bij verkenner niet kunnen gebeuren, daar de vlieger als het toestel op zijn kop ligt, door de deuren gemakkelijk naar buiten kan komen. Vooral in Indië waar een landing, uren en uren van een bewoond streek, niet is uitgesloten, is dit van groot nut. Aan deze verkenner is van metaal, niets is gelast, maar alles is gesmeed of geklonken.

Naast deze oorlogsvliegtuigen staat het gerangdeerde cabine en der bestuurdersplaats van het de K.L.M. bestelde groote verkeersvliegtuig, biedt aan 10 passagiers een comfortabele zitplaats met een klaptafeltje vóór elken fauteuil, ter waarvan zich een glas en een kraantje bevindt, mede een bolvormig, dichtschuifbaar metalen spiegelbakje, dat uitmondt aan de buitenzijde van het vliegtuig en de algemeen in gebruik zijnde spiegelzakjes en spuwzakjes ten behoeve van „lucht”-passagiers zal vervangen.

In de cabine zullen de passagiers door middel van zeer nauwkeurig werkende instrumenten de snelheid en de hoogte van het vliegtuig kunnen vaststellen, terwijl boven de toegangsdeur tot de bestuurdersplaatsen een rollende kaart wordt aangebracht, die door den pilot steeds wordt bijgedraaid naar mate de tocht vordert, zoodat de passagiers ook steeds nauwkeurig zullen weten, waar zij zich bevinden. In de navigatieruimte bevinden zich ruime zitplaatsen voor de beide bestuurders en heel vóór in een plaats voor den man, met de gatie belast, die moet zien, wat er zich aan de horizon voordoet, of er mist komt opzetten enz. die de draadloze inrichting voor telegraaf en telefoon bedient. Onder de zitplaatsen der bestuurders bevinden zich bagageruimen voor het berging van postzakken enz. De cabine heeft groote vensters ruiten van triplexglas (glas-celluloid-glas), die onbelemmerd uitzicht naar buiten en naar beneden geven. Rechts van den ingang tot de cabine bevindt zich de W.C. en de bagageruimen voor de handbagage. Een zeer groot voordeel is, dat de motoren zóó geplaatst zijn, dat men van het geruis weinig hinder heeft in de cabine en het voeren van een geregeld gesprek mogelijk zal zijn. Ook zullen de passagiers niet den minsten hinder hebben van de lucht van afgewerkte olie of benzine. Het toestel wordt voortbewogen door 3 Siddeley-motoren van 240 P.K. waarvan twee sterk genoeg zijn, om het toestel op te houden, zoodat bij onklaar worden van één der motoren geen noodlanding behoeft te worden gedaan, maar tot een der eerstvolgende vliegvelden of hulpvliegvelden kan worden doorgevlogen.

Dit nieuwe Koolhovoestel zal begin Januari 1925 reed zijn en door de K.L.M. bij den aanvang van den zomerdienst 1925 worden in de vaart gebracht.

Voorts waren er enkele kleine passagiersvliegtuigen in aanbouw, die zullen kunnen dienen, passagiers van en naar verschillende meer verre derde plaatsen des lands naar en van de vliegvelden te brengen.

Reeds maakt de omvang van het bedrijf uithoofding noodig van de fabriek, waar reeds pl.m. 100 Nederlandsche werklieden, alleen door de directeur en haar staf opgeleid en gespecialiseerd, arbeiden vinden.

Behalve de motoren wordt elk onderdeel der vliegtuigmachines op de fabriek zelf vervaardigd en na de controle van de inspectiekamer te zijn gepasseerd, bij den bouw toegepast.

Drogisterij „De Korenbloem”
WED. G. BOLAND
Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 35514
is Uw beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, Toiletartikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badmutsen, Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huur
Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn-Depôt Stofzuiger „Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur f 1.50
Thuisbezorgen zonder prijsverhoging.

Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord”
Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 34644
FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISEN EN ROLLUIKEN
Levering van alle soorten Timmerwerk

HOTEL-RUBRIEK

AMERSFOORT

Hotel-Café-Restaurant „Monopole”

Vis à Vis Station - Telef. interc. 41
Directeur STREEFKERK TEN KLOOSTER, Lid der Ver. „Oost en West”

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. opdelogerck.	PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51523
Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LAAR	Pension „VAN ARNHEM” 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. 30965. Kamers beschikbaar.
Lunchroom „THOMSON” Thomsonlaan 31, Den Haag Gezellig Zitje. Bill. prijzen 1ste kl. Consumptie. Aanbevelend, J. VENEMA.	Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre disponibel. Bad en Telefoon. v. Boatslaerlaan 67
Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. 5454 Prachtige ligging. Matige prijzen.	VILLA GRETHALIA Pension Stouthamer L. de Colignyplein 14 kamers met volledig pension vanaf f 50.— per maand.
Restaurant RITZER, Parkstraat, Telefoon 13903, Menu f 1.25, Soep, Schotel naar keuze, Pudding.	Pension W. WILLEKE, Lubbeckstr. 57-59, Den Haag Fam. Pens. Ref. van voor-aanst. Ind. Fam. voorh.
BESCHIKBAAR.	Huize „Elisabeth”, Valkenboschkade 670 en 672. Familie-Pension voor Dames en Meisjes.

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER” Spoorstraat 7	HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4

ROTTERDAM.

Hotel „SMITS”, Oude Hoofdplein 2-3. Modern ingericht, riant uitzicht. Aanbevelend, O. KÖHLER	BESCHIKBAAR.
BESCHIKBAAR.	BESCHIKBAAR.

Hotel Pension v. d. Laar

GEVERS DEYNOOTWEG 91 TELEFOON 52564

Prachtig en rustig gelegen tegenover het groote badhotel „Kurhaus”, één minuut van het strand en bij de haltes der trams naar Den Haag en Rotterdam.

Stroomend water. Electricisch licht.

Pensionprijs vanaf f 5.— per dag per persoon.

Bij lang verblijf conditiën nader overeen te komen.

Het geheele jaar geopend. Auto-Garage bij het Hotel.

Aanbevelend J. J. v. D. LAAR, Eigenaar

CAFÉ RESTAURANT „PIEPER”

TOUSSAINTKADE

„over de brug Prinssestraat, halte lijn 2 en 3 ..

HOLLANDSCH - INDISCH - RESTAURANT

LUNCH f 1.10 DINER f 1.75

4 Gerechten 6 Gerechten

Rijsttafel vanaf f 2.— } Bij vooruit-
Bami „ f 1.25 } bestelling.

Steeds voorradig
NASI GORENG f 0.90
GROOTE PORTIE.

Aparte gelegenheid voor gebruik van INDISCHE DINERS

Maison BRESSER

Spijkerstraat 225 ARNHEM Telefoon 1811

Uitzending van Dinners

Speciaal huishoudelijk toebeid met de beste ingrediënten

Levering van Familie- en Trouwdiners

met en zonder bijlevering van service

Aanbevelend, J. A. SCHWANER, Cuisinier

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

omstandigheden een dagloon van plus minus 30 cts. opleveren, hetgeen nauwelijks bevredigend mag worden genoemd.

Hierbij moet echter niet worden vergeten, dat de Chinese koopman, die de draad uit Japan en Bombay betreft en ze met aniline- of inheemse kleurstoffen verft, er een belangrijke verdienste aan heeft, zoodat dit voor de weefster verloren gaat, terwijl die winst met betrekking tot den arbeid van den Chineeschen handelaar, mijns inziens, onevenredig groot mag worden genoemd.

Waar het tijdroovende zelfspinnen der draden nog maar sporadisch voorkomt (vrij veel te Pati), is men op de machinaal vervaardigde draad uit Bombay of Japan aangewezen en het lijkt me ook wel de meest oeconomische en praktische weg dit voort te zetten. Maar wel zou de overmatige winst der tusschenhandel kunnen worden uitgespaard, indien coöperatieve verenigingen werden opgericht, die de inkoop, het kleuren, eventueel het oliën (ketel) en de verkoop der buitenlandse draad kunnen verzorgen, zoodat b.v. in de dessa de kwestie van de zaadpadi door de loembogens wordt geregeld.

Een andere zaak, die nog de aandacht der bestuurders of voormannen verdient is te voorkomen, dat de loerah's en andere prabot dessa veelal de weefproducten voor een prijke opkopen (soms voor de helft van den marktprijs) en aldus zelf de groote winsten maken. Dit geschiedt zelfs op plaatsen, waar passers in de onmiddellijke nabijheid een open markt bieden, zoodat aan dwang van de zijde der dessa's hoofden moet worden gedacht.

Hierdoor is het werkloon praktisch uitgesloten en verliest de arbeid zijn aantrekkelijkheid.

Ook voor de Europeesche markt kan loonend worden gewerkt en zag ik sterke tafellakens (f 8.—) en servetten (30 cts.) met eenvoudig gekleurden rand (Koetoardjo en Salam) en artistieke tafelloopers (f 1.25) of gordijnen in mooi heldere kleuren (Wanito Oetomo, Djokja). Deze prijzen kunnen alleszins de concurrentie van het machinale fabrikaat verdragen.

Voorts zou met het eenige jaren geleden in Indië ingevoerde Japansche weefgetouw de arbeidsduur nog aanmerkelijk kunnen worden verkort (volgens zeggen 3 à 5 maal).

Wel heeft men dan de kosten van aanschaffing van het buitenlandse weefgetouw, terwijl het Javaansche model in de dessa overal zelf wordt vervaardigd, van de eenvoudigste tot de meer versierde en geornamenteerde typen.

De vereniging Wanito Oetomo te Djokja bevoordert uit ethische en artistieke overwegingen deze huisvlit; het ware te wenschen, dat haar energieke voorganger in overleg met de nationale vereniging bij uitnemendheid, Boedi Oetomo, tevens de oeconomische mogelijkheden dezer handnijverheid tot een praktische hulp voor hun volk uitwerkten.

Een afzetgebied leveren Boedi Oetomo's leden zelf en op hun voorbeeld zullen velen volgen, want economisch en artistiek is het loerikweefsel zeker en aantrekkelijk volgens den huidige smaak is het te maken.

Moge dan ook de leiding worden gevonden om dit plan praktisch uit te voeren, daar het hier gaat om aan een der belangrijkste belemmeringen van de volkswelvaart tegemoet te komen, n.m. de slechte oeconomische toestand en de weinige draagkracht der bevolking, waardoor zoo vaak andere maatregelen in haar belang falen.

Het artikel is verlicht met een viertal foto's van Javaansche vrouwen, bezig met de verschillende vóórwerkzaamheden van het handweven, genomen ten huize van mevrouw en Dr. R. M. Abdulkadir te Djocdja.

Waar een dergelijke vereniging door intellectuele Javaansche vrouwen opgericht, al dadelijk met succes bekroond werd, terwijl ook kunstzinnige Europeesche vrouwen als Mevr. Resink-Wilkens er warm belang in stellen, mogen wij de hoop koesteren, dat ook deze huisvlit op Java weer tot herleving zal komen.

Van Week tot Week.

23-29 SEPTEMBER.

Indisch Genootschap. Den 10en Oct. houdt het Indisch Genootschap te 's-Gravenhage een vergadering, waarin als spreker zal optreden Dr. G. J. Nieuwenhuis. Onderwerp: Het Nederlandsch in Indië, eene

F. J. WOLFF,
PENSION „ARCHIPEL”
BALISTRAAT 32 - DEN HAAG

Holl.-Indisch Restaurant „NOBB”

Sweelinckstraat 158 Telefoon

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Dinners
Rijsttafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en
Holl. Dinners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en

Beleefd aanbevelend. MEVR. N. Restaurant
Pension
Jacob Hopstraat 1 Sweelinckstraat

taal-politieke beschouwing.

Examens. Universiteit te Leiden. Taalkundig daats-examen Indologie de heer A. Wempe didaatsexamen Indisch recht de heeren J. A. man en J. Allart. Doctoraal examen Indisch de heer Mr. W. F. L. Buschkens.

Landbouwhoogeschool te Wageningen. niursexamen koloniale landbouw de heer B. Buurman, geb. te Arnhem; L. G. M. geb. te 's-Gravenhage; W. ten Hove, geb. warden; Th. E. Raaff, geb. te Soerabaja; W. geb. te Rotterdam; C. G. B. Zwanikken, Nijmegen.

Koloniale boschbouw, de heeren J. van geb. te Arnhem; P. M. H. H. Prillwitz, geb. roet; H. W. Japing, geb. te Doetinchem; Langguth Oliviera, geb. te Paramaribo.

De onderzeeboot K X. Den 25en Sept. is onder belangstelling Hr. Ms. onderzeeboot K X haven van Nieuwediep naar Oost-Indië vertrokken.

Nederland als koloniale mogendheid. Op het den gehouden congres „Neerlands Volks heeft de heer G. J. Staal, oud-gouverneur riname, een voordracht gehouden over het werp: Nederland als koloniale mogendheid.

Banka-lin. De nettowinst over 1924 van het wordt geraamd op ruim 30 miljoen gulden.

Japansche bezoek. Een groep Japansche leden is in Indië aangekomen tot het een studiereis door Java. (Aneta, 26 Sept.)

G. J. C. A. Pop f. Te Meran is op 68-jarigen overleden de heer G. J. C. A. Pop, oud-den post-, telegraaf- en telefoondienst in Indië, te voren directeur-generaal der en telegrafie hier te lande en oud-hoofd van het Nederlandsche leger.

Natuurwetenschappelijk Congres. Onder grootte stelling is te Weltevreden het derde Natuurschappelijk Congres geopend. (Aneta, 26 Sept.)

Het stoffelijk overschot van Generaal Van Heutsz de N. R. Ct. verneemt, is bij het comité de gang van de nagedachtenis van Van Heutsz richt ontvangen, dat van de zijde der familie den overleden generaal geen enkel bezwaar gemaakt tegen de overbrenging naar Nederland van het stoffelijk overschot van Van Heutsz destijds door Van Heutsz uitgesproken ook na zijn dood in Zwitserland te blijven. de familieleden noch anderen opgevat als de drukkelijken wensch. In verband hiermee binnenkort het lijk van Van Heutsz worden gebracht naar Amsterdam, waar het met eer zal worden begraven. De voorbereidende regelen daartoe worden reeds getroffen.

De vliegtocht Holland-Indië. Den 29en heeft sterdam eene receptie plaats gehad van comité voor den vliegtocht Holland-Indië. lende sprekers voerden daarbij het woord. Minister van Waterstaat ir. G. J. van Svoet oud-opperbevelhebber generaal C. J. Smit de secretaris van de Kon. Vereniging voor vaart, jhr. van den Berch van Heemstede.

De F VII is den 1en October van Schiphol trokken ter aanvaarding van den vliegtocht derland-Indië. Het was vóór 8 uur al gewoon druk in de omgeving van het Schiphol. Er stonden tientallen auto's; mende autobus-exploitanten hadden extra-die naar Schiphol georganiseerd, terwijl ook stoombooten een drom van belangstellende voerden. Onder de aanwezigen waren woordigders van enkele ministers, vele leden het comité „Vliegtocht Holland-Indië”, onder-generaal Snijders, dr. Groeneweld Meijer, de Plesman en nagenoeg het geheele corps vliegers en enkele marinevliegers. Om vijf vóór half negen werd begonnen met het van den motor, maar dat ging niet zoo dat de monteur van den Broeke zich vervangen bij dit werk door een me van Schiphol. Eindelijk sloeg tegen kwartier de motor aan en precies 8.45 steeg de kervogel op onder de donderende hoera's aanwezigen. De oorlogsesquadrilles, voor nog niet in de lucht waren, stegen op en zelden de F VII tot aan de grens. Tevoren door velen op allerhartelijkste wijze afscheiden. De F VII passeerde 's morgens 11.35 naver.

Benoeming hoofdcommissarissen van politie. meldt uit Weltevreden dd. 23 Sept.: Benoem

Kasteel „Oud-Wassenaer”

Telefoon Kievit 571
15 minuten per Electr. Tram van Den Haag
Tramhalte Stoepleaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort Matige pension-prijzen

HET ZUID - DEN HAAG
 Groenmarkt 37 Telefoon 12514

SALON ORKEST onder leiding van
Mr. CHARLES NOWAK
 Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER

Vond-Concert van 8.30 tot 12 uur

Ringers Bonbons

1ste klasse Ned. Fabrikaat RINGERS - Rotterdam
 Alkmaar

Maison H. SIMONS
 Mantel- en Costuum-Magazijnen
 HEULSTRAAT 13 naast „BOEATAN”
 NOORDEINDE 17a

*Uitsluitend betere
 Dames-Confectie*

STEEDS HET NIEUWSTE
 BEKENDE SOLIDE GENRES
 BILLIJKE PRIJZEN

tot hoofdcommissarissen van politie; te Semarang de heer Van der Swan, adjunct-hoofdcommissaris te Bandoeng; te Soerabaja de heer Oostmeyer, adjunct-hoofdcommissaris aldaar; en te Bandoeng de heer Knufman, commissaris van politie 1e klasse te Weltevreden.

Bevoegdheid van het leger. Het legerbestuur zal binnenkort voorstellen indienen betreffende de afvloeiing van het overcomplect aan officieren en onder-officieren. (Aneta, 23 Sept.).

Indische Indische arts. Mej. Anna Warnouw is geslaagd voor het Indische arts-examen. Zij is de tweede vrouw in Indië, die voor dit examen slaagt. De eerste was, twee jaar geleden, Marie Thomas. Beiden zijn Menadoneesche meisjes.

Mr. A. H. M. J. van Kan. Prof. Mr. van Kan, hoogleraar in het Romeinse recht te Leiden, zal half November aldaar zijn werkzaamheden staken en zich 8 December te Genua inschepen naar Indië, om zijn ambt aan de Indische Rechtshoogeschool te aanvaarden.

Indische Gids. In overleg met de uitgever van „De Indische Gids” heeft de hoofdredactie van dat tijdschrift besloten, voortaan alleen dergelijke werken te bespreken, die voor Indië van rechtstreeksch belang zijn, of die geacht kunnen worden voor Indië bijzondere betekenis te hebben.

Buitengewesten Buitengewesten. In de Jav. Cour. van 19 Sept. zijn opgenomen wijzigingen in de reglementen van het rechtswezen in de Buitengewesten.

het Departement van Handel uitgezonden experts, althans in het algemeen, over de mogelijkheden, die Centraal- en Zuid-Amerika bieden. In het algemeen schijnen noch de belastingen, noch de houding der diverse regeeringen, ernstige bezwaren in den weg te zullen leggen. Ja, in enkele gevallen, waar bestaande wetten een groot nadeel zouden blijken te zijn voor de te vestigen ondernemingen, werd te verstaan gegeven, dat, indien er genoeg belangstelling voor de cultures getoond zoude worden, men niet ongeneigd zoude zijn wetten te maken, die met de speciale condities rekening zouden houden. Ook in de Amazone-vallei, Bolivia en Peru was de houding der regeeringen zeer tegemoetkomend en werden natuurlijke- en klimatologische factoren aangetroffen, die gunstig te noemen waren voor de productie van rubber. Een groot bezwaar echter schijnt hier een zekere bladziekte te zijn (South American Leaf Disease), die de wilde rubberboomen in de Amazone-vallei aantast en waarvan o.m. de cultuur in Suriname zeer veel te lijden heeft.

Men mag — volgens den correspondent — gerust aannemen, dat men in Amerika de mogelijkheid van zeer groote uitgebreide rubbercultures in Zuid- en/of Midden-Amerika in het oog zal houden en alles zal aanwenden het daarheen te leiden, dat de Amerikaanse rubber-industrie haar grondstoffen teelt in landen, die meer of minder onder Amerikaanschen invloed staan. Daargelaten de enorme belangrijkheid van dit punt — vooral wanneer zich vroeg of laat verwickelingen in het Verre Oosten mochten voordoen — wordt natuurlijk veel geld bespaard op het vervoer.

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangetast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. *Voordeelige prijzen*

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL
 Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
 Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Overzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Nederlandsch-Indië als beoogingsterrein.
 De heer Hbl. vestigde reeds de aandacht op de reis den heer d'Angoulvant, die binnenkort het door in Ned.-Indië verzamelde feiten- en cijfermateriaal publiceren in artikelen in de *Monde Nouveau* maandblad niet alleen door vele Franschen worden gelezen, doch door de Engelsche uitgave (*World*) vrijwel onder de intellectuelen van vele wereld lezers vindt. Naast dezen stap in de Nederlandse en Ned.-Indische belang, door den *de Vlucht*, den Hollandsch-Franschen hoofdredacteur van de *Monde Nouveau* ondernomen, staan andere artikelen, waarop het *Soerabajasch Hbl.* van 23 Aug. opmerkzaam maakt:

De heer Treub na zijn Indische reis reeds een lezing gehouden over het *Nederlandsche Indië* bezit en is de inhoud van het tweede nummer van de *carnets Coloniaux Français et Etrangers* gewijd. Aan een algemeen beschouwend artikel hierin van den heer Treub over onze koloniën gevolgd door twee artikelen, de *grote cultures invoer in Indië*, van de heeren Putman Cramer en de Groot, ontleent het S. H. enkele gegevens. De invoercijfers zullen — zoo meent het blad — nalaten indruk op de Fransche lezers te maken was het slechts om het uiterst bescheiden aantal welke Frankrijk in den invoer in Ned.-Indië het is in dit verband jammer, dat men in geen artikelen heeft gewezen op den stimulerenden invloed, dien juist de investering van Fransch kapitaal in Ned.-Indië op den Franschen invoer naar hier hebben.

De streven om onze koloniën meer bekendheid te verschaffen, heeft het S. H. groote waardeering; het is zoowel als de middelen lijken het blad goed te schrijven uit Washington aan de *Locomotive* (Aug.) blijkt, dat Amerika zich van het Oosten af Amerikaansch kapitaal prefereert. Centraal- en Midden-Amerika is voor de som van slechts 200 miljoen betrokken bij de cultuur in het Oosten (Indië, Philippijnen, Ceylon, enz.), en hoewel het land als arbeidskrachten voor den aanleg van plantages op ruime schaal beschikbaar werden in de Straits, Sumatra en Indo-China, moeten nieuwe ondernemingen in die streken niet in Ned.-Indië niet omdat men de belastingen al te een ernstig nadeel beschouwt voor het beleggen meer Amerikaansch kapitaal in landbouwondernemingen. Veel gunstiger is het oordeel der door

De heer J. H. Marinus, directeur van het Ned.-Indisch Landsyndicaat, tevens hoofdadministrateur van de ondernemingen van genoemde maatschappij in Sumatra, die tijdelijk op Java vertoef heeft, stond vóór zijn terugkeer naar Sumatra's Oostkust, een onderhoud toe aan het *Bataviaasch Nieuwsblad* (15 en 16 Aug.) omtrent de mogelijkheden van Zuid-Sumatra. Het blad heeft het oordeel van dezen ervaren en gezaghebbenden planter gevraagd, in verband met het duidelijk uitgesproken streven der Regeering om de economische ontwikkeling der Buitengewesten zooveel mogelijk te bevorderen.

Allereerst gaf de heer M. een historisch overzicht van de ontwikkeling van de Oostkust van Sumatra. De gouverneur Westenenk, het nieuwe lid van den Raad van Indië, heeft — naar de heer M. meent — meer dan enig ander gouverneur van S. O. ertoe bijgedragen om het land verder open te leggen en daardoor den grooteren bloei ervan te verzekeren. Dat dit een groot Indisch belang is, zal duidelijk zijn, indien men weet, welk een enorm aandeel de Oostkust van Sumatra bijdraagt aan 's Rijks middelen in den vorm van allerlei belastingen. Wij leven nu eenmaal in een tijd, waarin van een koloniale mogendheid geëischt wordt, dat voor de verdere ontwikkeling van de in bescherming genomen landen dient te worden gezorgd. En aangezien ons koloniaal rijk zoo bijzonder groot is en zulke buitengewone groote mogelijkheden biedt, is het noodzakelijk, dat deze politiek van de open deur met krachtige energie en niet minder groot beleid en voorzichtigheid wordt doorgevoerd, in het belang zoowel van Indië als van Nederland, zoowel van inboorling als van Westersling!

Nu Sumatra's Oostkust getoond heeft, welke enorme mogelijkheden geopend worden door opening van landstreken voor groot-cultures onder Europeesche leiding, is het duidelijk, dat het overige gedeelte van Sumatra sterk de aandacht trekt. En nu is het mijn belijste meening — aldus de heer M. — dat in de eerste plaats in aanmerking zal komen Zuid-Sumatra, met name de bovenstreken van Palembang. Het werk van het N.-I. Landsyndicaat in deze streken is van onberekenbaar belang voor de toekomst van de uitgestrekte gebieden in Zuid-Sumatra. Het Landsyndicaat heeft door het stichten van standaard-ondernemingen onder Europeesche leiding daadwerkelijk aangetoond, dat de cultures van koffie, kina, rubber en oliepalmen daar met evenveel kans op succes gedreven kan worden als in enig ander deel van den Indischen Archipel, Sumatra's Oostkust daarbij niet uitgesloten!

Van de theecultuur worden ook zeer gunstige resultaten verwacht. Zuid-Sumatra zal de koffieschuur van Ned.-Indië worden. Dit gedeelte van Sumatra staat — volgens den heer M. — aan den vooravond van een enorme opleving op cultuurgebied. De mogelijkheid voor vele andere cultures, als kapok, vezel, enz. staat open. Goede, verharde en voor vrachtauto's berijdbare wegen zijn aanwezig. De autodienst van de S.S. (de A. D. S. S.) vergemakkelijkt met de vrachtauto's den afscheep van producten en den aanvoer van de nood-

WIELRIJDERS!!

Kooptuw Motoren, Rijwielen & Onderdeelen bij
GEBR. DE KONING
 Den Haag, Weimarstraat 62.

Hoofdvertegenwoordiger der
SIMPLEX Rijwielen en Motoren.
REPARATIE-INRICHTING
 Zendingen naar O. en W. - Vraagt condities.

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar. 203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-ind. Bedienden
 v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. 50248

BESCHRIJFING

Piano- en Orgelhandel „De Huisvriend”

Groot Hertoginnelaan 136 Nieuwe Rijn 49
 DEN HAAG. LEIDEN.

NIEUWE DUITSCHE PIANO . f 550.-
 5 jaar garantie, gepantserd raam.

NIEUW SALONORGEL, II reg. f 225.-
 Groote keuze, lage prijzen, Speciaal ingericht voor verzending naar Indië.

Levering van Piano's en Orgels in huur en huurkoop.
J. J. STOLTENHOF Jr.

CASTRICUM N.H.

Mooie Duin-Wandelingen

Hotel „DE RUSTENDE JAGER”

Pension f 3.50 per dag.

N.V. ENGELS' Wijnhandel

SUEZKADE 48 WEIMARSTRAAT 11
 TELEFOON 32649

Wij verkoopen als reclame:

2 Flesschen W. Port }
 2 Flesschen R. Port } **f 4.50**
 2 Flesschen Samos }

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
Statulaire Reserve - 20,045,032.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten

Incasseringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Nederlandsch Indische Handelsbank

Amsterdam Batavia Den Haag

Amoy, Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta, Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Palembang, Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore, Soerabaya, Swatow, Tegal, Tjilatjap

Wetevreden

Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 20.000.000.-

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregeld MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

BRIEVENBUS- PRULLEMAND

Dit is vaak de weg, die uw reclamedrukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

BRIEVENBUS- HUISKAMER OF KANTOOR

Tegenwoordig vindt men zoóveel drukwerk in de bus, dat het aankijken niet waard is, dat telkens het heele zaakje dadelijk weggegooid wordt. Uw drukkosten, bezorgloon of porto, alles is dan óók weggegooid!

Waarom dan geen reclamedrukwerk rondgezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt? Zulk drukwerk krijgt U niet van knoeidrukkerijtjes en evenmin van Multiplicators, doch wel van de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

SPUISTR. 40 J. SCHULTE DEN HAAG

DAMES- en KINDERMANTELS

in de meest varieerende genres. Steeds aparte modellen

Speciaal maken wij U attent op onze schitterende collectie PLUCH- en BONTMANTELS tegen zeer concurrerende prijzen

Steeds het Beste

Ziet de Etalages

dige materialen. Palembang, het groote centrum, waar de handel en de productenmarkt zich in de toekomst meer en meer zal concentreren, gaat ongetwijfeld een groote toekomst tegemoet.

Hoewel in Zuid-Sumatra naast superieure gronden, terreinen worden gevonden, welke ongeschikt moeten worden geacht voor de cultures, is er voldoende gebied aanwezig voor het scheppen van een zeer groot cultuurcentrum.

Wat wij dus moeten hebben is kapitaal en werkkraft; de heer Marinus heeft de vaste overtuiging dat het daaraan in de naaste toekomst niet zal ontbreken.

Een uitnemende maatregel.

Door de Derde Kamer van het Hooggerechthof is aan de Landgerechten in Ned.-Indië, Residentiegerechten in de Buitengewesten en de Magistraatgerechten in de Buitengewesten het volgende rondschriften gezonden:

„Het komt vaak voor, dat zij, die hetzij als beklagden, hetzij als getuigen door of namens den rechter zijn opgeroepen om tegen een bepaald uur ter terechtzitting aanwezig te zijn, urenlang moeten wachten alvorens zij gehoord worden. Dit euvel, waardoor soms schade en altijd ongerief veroorzaakt wordt, ware te voorkomen door een oordeelkundige bepaling van het tijdstip, waarop beklagden en getuigen zullen worden gehoord in de verschillende zaken, welke de rechter zich tot taak heeft gesteld op een bepaalden dag te berechten. Wanneer de rechter zich van te voren rekenschap geeft van den tijd, vermoedelijk vereischt voor het hooren der personen, kan hij met vrij groote zekerheid berekenen, tegen welk uur ieder hunner aan de beurt zal komen en hen tegen dat uur oproepen, in plaats van, zooals nu als regel geschiedt, tegen het aanvangsuur van zijn zittingnemen. Het Hooggerechthof van Ned.-Indië vertrouwt, dat met Uwe medewerking een einde zal gemaakt worden aan een door het publiek als zeer hinderlijk beschouwd toestand.”

In een desbetreffend hoofdartikel qualificeert de Java-Bode (21 Juli) den gegeven wenk als inderdaad een uitnemende maatregel.

Blijvend aanzien en traditie.

Het Soer. Hbl. (16, 19 en 20 Aug.) beschrijft de geschiedenis van Midden-Java en bespreekt in het slotartikel de stichting van het Pakoe Alamsche rijk, den Java-oorlog en zijn gevolgen, de beteekenis der huidige Vorstenlanden en den persoon van den momenteel te Malang vertoevende Soesoehoenan van Soerakarta, Z. H. Pakoe Boewono X, den kleinzoon van den op Ambon overleden en begraven balling Pakoe Boewono VI.

In het Soer. Hbl. van 20 Aug. (3de bl.) vertelt een medewerker: De Soesoehoenan van Soerakarta heeft zijn, volgens eigen zeggen, 21 jaren lang gekoesterden wensch, om eenmaal in zijn leven Malang en omstreken te zien, eindelijk in vervulling zien gaan. Sinds eenige dagen vertoefte de vorst hier ter plaatse, van waaruit hij dagelijks grootere en kleinere uitstapjes in de aan natuurschoon zoo rijke omstreken maakt. Eij geen zijner reizen op Java legde de bevolking, in welk deel van dit eiland ook, zooveel belangstelling en enthousiasme aan den dag bij het zien van dezen telg van het heilige huis van Mataram, als in de afdeeling Malang. Avond aan avond staan de Inlanders hier rijen dik voor het Palace Hotel kalm en geduld'g te wachten tot de vorst zich met de Ratoe onder het volle licht der electriche lampen op het balkon vertoont. Dan stormt alles over den weg tot vlak voor het gebouw en is de vrij groote politiemacht, die daar is gestationneerd, niet in staat om de orde te handhaven. Tot diep in den nacht blijft het volk daar staan kijken en velen zijn tevreden als ze maar een oogenblikje de schaduw van den Soenan kunnen zien. De meest fanatieken trachten het door den vorst gebruikte badwater machtig te worden, waaraan groote geneeskraft wordt toegeschreven. Er zijn er, die er grof geld voor betalen. Evenals te Songgorito gaan hier verhalen rond van wonderbaarlijke genezingen, als gevolg van het in- en uitwendig gebruik van dat water. Wat zou men niet willen geven om den vorst of zijn kleeding te mogen aanraken! Zóó groot is in sommige ver van Solo gelegen streken op Java nu nog het aanzien van den Soesoehoenan van Soerakarta.

Stemmen van Overzee. De Minahassa in den Volksraad.

De Locomotief (23 Aug.) ziet haar wensch vervuld, dat zij, behalve bijdragen van door haar aangestelde medewerkers in de voornaamste centra der Buitengewesten, ook meer en meer spontane correspondenties uit de afgelegen binnenlanden ontvangt. Uit Riouw en

Indragiri, uit het hart van Sumatra, uit de kust van de binnenlanden van Borneo, uit diep in de Minahassa van verloren eilanden in eenzame zeeën, laten zich af en toe stemmen hooren van ambtenaren zoowel van particulieren, die een of ander hebben op teken over land en volk, over plaatselijke verhoudingen over politieke en oeconomische toestanden.

In de Locomotief van 21 Aug. schrijft de geleerde L. H. C. Horsting, onderhoofd der Triang over de Minahassa in den Volksraad. De heer H. leurgesteld over hetgeen de heer Laoh in den Volksraad voor het voetlicht bracht. Van de werving, voor tien jaren stopzetting gevraagd werd, schrijver:

Van welken kant komt dit verzoek en op grond van? Van Minahassische militaire zijde zal dit verzoek zeker wel niet uitgaan? Jaren lang wordt beweerd, dat de Minahassa te zeer van mannelijkmachten wordt ontdaan. Ik voor mij moet daar om lachen. Toen ik voor het eerst in de Minahassa kwam, nu negen jaar geleden, vertelde men mij een kampong, waar drie mannen waren overgebleven en over de 300 vrouwen leefden. Het was een haaltje, zooals zooveel en hetwelk moest dienen nu eens goed te doen uitkomen, wat de werving haar geweten had. Rijdt men per auto door de Minahassa, dan zou men, wanneer de kleuters niet zoover en netjes langs den kant van den weg bleven, de uitzetting van onze nationale krachten is nauwelijks voor berekening vatbaar, wanneer zij door de beginselen in beweging wordt gebracht.

GROEN VAN PRINSE

(Motto voorkomende in den gids van het Congres in Nederlandsche Volkskracht, op 26 en 27 Sept. 1924).

meer kans hebben een kind dan een kip te overleven. Mij viel en valt nog steeds het enorme aantal kinderen in de Minahassa op. En ze zien er heusch niet zo uit, integendeel lekkere dikke poppetjes met een zonde bergkleur op de wangeltjes.

Verder weet ik uit eigen aanschouwing, dat de Minahassische soldaat als regel een rasgenoot als medeneemt naar Java.

Heeft de Minahasser niet al sinds tientallen jaren zijn naam van flink en trouw mensch tot Nederland juist te danken aan zijn militair zijde militaire „in het goede” zit den Minahasser in bloed. In de Minahassa wordt niet geronseld, het komt zich zelf aanmelden; ik nam eenige jaren geleden een foto voor de benteng, waar de menschen verdrongen om te teekenen en men moet de telgestelde gezichten eens zien, wanneer de dokter moet keuren.

De Minahassische militair is niet voor zijn land geboren; na ommekomst van hun dienstverband keeren velen naar hun geboortegrond terug, in vele negen treft men deze „paspoorts” aan. En heeft de Minahasser in dienst aangepakt en zich opgewerkt tot officier, dan is hij bovendien heusch geen „patriot” eigen land, integendeel, zijn er niet onderofficieren, elke maand met een vroolijk lachend gezicht hun sioen van honderd en vijf gulden komen opstraken niet weinig benijd door hun thuisgebleven landgenoten, ja zelfs door de gepensioneerde hoofden, er niet onder hen, die door eigen volk verkozen den tot hoekoem-toewa, negorijhoofd en die in die trekking in het geheel geen mal figuur slaan. Plancius-toeristen hebben kunnen waarnemen hoe rig de negorij Sawangan er uitzag onder zijn oud-militair.

Heeft de Minahasser na terugkomst in eigen land energie zich te gaan wijden aan den tuin- of landbouw dan kan hij, daar zijn pensioen hem in staat stelt zijne behoeften te voorzien, gedurende den afwachtingstijd (voor klappers een jaar of vijf), zich een zorgde toekomst verzekeren. Raadde ik in een artikel aan niet op goed geluk af naar Java te gaan liever een levensonderhoud in eigen land te zoeken de militair weet, wat hij heeft en tot hoever hij leeren brengen. Keert hij eenmaal terug in eigen land, is zulks niet als behoeftige, als werklooze, die tot is van en op kosten van de maatschappij of familie leeft, maar als onafhankelijk persoon, die orde regelmaat geleerd heeft en door zijn rondkijken in buiten een aanwinst kan worden voor zijn eigen land. En vooral nu de kans bestaat, en de billijkheid eischt, dat ook de hoogere onderofficiersranggen zullen worden gesteld voor elk soldaat van welk ook, zou het niet in het belang van het Minahassische

JOSEPH RIEP - DEN HAAG

RIOUWSTRAAT 83

Gediplomeerd Coupeur-Kleedmaker

Vanaf 8 April 1905—24 Nov. 1923 werkzaam geweest bij de Fa C. H. KUHNE & ZN, Den Haag

Damestailleurs, Sport-, Rij-, Amazonekleeding
Heeren Rok-, Smoking-, Jacquet-,
Colbertcostumes en Fijne Peiswaren.

ETAGEWONINGEN TE HUUR

van af f 41.- per maand

in Bloemenkwartier te 's-Gravenhage. Dagelijks te bevragen: Valkenboschkade 400.

Kantooruren 9—12.30 en 1.30—5 uur

Telefoon 31069.

DEN HAAG

PERMANENT WAVING

uitgevoerd door den Specialist OTTO TÄRRE met zijn nieuwste toestel „LANOIL” met olie

Het Instituut voor blijvende haargolwing
Prinsestraat 4a Tel. 10986

...olk zijn hem de mogelijkheid te ontnemen tot het be-
machtigen van zeer goede, zoowel financieel als maat-
schappelijke betrekkingen.
Vervolgens bespreekt de heer *Horsting de hoofden-
school*, om ten slotte te wijzen op een tekort in de
voorziening op geneeskundig gebied, want die laat, vol-
gens hem, in de ontwikkelde Minabassa zeer veel te
wenschen over.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Javaansche vrouw in de Indische samenleving.

II (Slot).

Waar de Westering de Indische beschaving dikwijls
veel hoger aanslaat dan die van den wilden en
den menscheneter(?), daar stelt de Oosterling
het feit tegenover, dat de Westering zijne ruwheid
niet op zijde kan zetten en met zijne denkbeel-
den van beschaving zoo dikwijls den Oosterling in zijn
aanamtegevoel kwetst.
Op wetenschappelijk technisch gebied legt het Oos-
terling het verre tegen het Westen af, doch, voor het ove-
rige, kan de schrijver verzekeren, dat geen enkele
Westering den Westering als zijne meerdere erkent.
De geringe waardeering (?) van de Indische be-
schaving door den Westering is al even foutief als
de onkunde op het gebied van het maatschappelijk
samenleven in de Oostersche samenleving.
De Westering zal nog moeten leeren dat hij bij zijne
oordeelpaling van de hoedanigheid der Indische be-
schaving zich niet moet bepalen tot hetgeen hij uiter-
lijk waarneemt bij zijn inlandsch dienstpersoneel en
daarnaar alle Javanen beoordeelt.
Schrijver's meening is in het kort deze dat de Ja-
vansche vrouw, geleid door de Westersche weten-
schap, Javaansche moet blijven, zoo mogelijk, op de
zelfde wijze als wijlen Raden Adjeng Kartini heeft ge-
druaan en wier naam dientengevolge in Ned.-Indië steeds
in hooge eere wordt gehouden.
Zij was het bewijs dat er nog andere Javaansche
vrouwen zijn dan die welke als huishoudster zoovele
Nederlanders hebben gevolgd en nog volgen en hare
Javaansche afkomst, zij het dan ook dikwijls, tijdelijk,
gaten en vergeten.
Zoodra de Javaansche vrouwen gaven niet het aanzijn
Nederlandsche kinderen, die, met tal van Javanen,
Nederlandsche Gezag in Ned.-Indië hielpen vestigen
hooghouden en als men dan van Nederlandsche zijde
gingen doet om aaneensluiting met de Javanen te
vorderen, dan is dat, naar schrijver's meening, niet
anders dan de inlossing van eene Eereschuld.

Soesoehoenan en Sultan.

Zoodra de benoeming van den Vorst van Soerakarta
Luitenant-Generaal van het Ned.-Indische leger be-
vestigd was gemaakt, werd, zoo schrijft men in de „Pe-
nabassa Soerabaja” van 21 Februari 1924, al heel spoed-
delijk het bericht verspreid dat de Sultan van Djocja-
arta aan den Soesoehoenan een bezoek zou brengen.
De groote menigte op Java vermoedt men dat die
bezoeking van den Soesoehoenan tot den hoogsten
rang in verband staat met den wensch van
Indische Regeering om zekere tusschen beide vors-
ten bestaande rivaliteit te doen eindigen.
Een geschiedkundig oogpunt beschouwd, weet
men dat beide Rijken zijn ontstaan uit het vroe-
gere Rijk van Mataram, toenmaals bestuurd door het
geslacht Pakoe Boewono en dat, aangezien het
Rijk van Djocjakarta eertijds ondergeschikt was aan
den Vorst van Soerakarta, deze eene hoogere plaats
in de samenleving inneemt dan zijn ambtgenoot van
Soerakarta.
De Inlandsche nieuwsbladen houden evenwel be-
stendig in, als zoude aan dezen, als zoon van wijlen zijn
vader, die de schoonvader was van den Soesoehoenan,
een hooger eerbiedsbetuiging toekomen, n.l. die
welke deze verplicht was aan wijlen zijn vader te
betoonen.
De tegenwoordige toestand is echter zóódanig dat de
Vorst van Soerakarta thans den hoogereren militairen
rang heeft van Luitenant-Generaal en dat hij gehuwd
is met eene jongere zuster van den Sultan van Djocja-
arta.
Diens oudere zuster is gehuwd met Pangéran Koe-
poejoedjo te Soerakarta.
Toen de Sultan van Djocjakarta haar destijds een
bezoek bracht, zonder den Soesoehoenan te ontmoeten,
was dit feit aan de Inlandsche pers aanleiding tot het
verreken van allerlei beschouwingen en bespiegelingen.
Zij werden echter terstond weersproken in het blad

„de Nieuwe Vorstenlanden”, waarin de verklaring
voorkwam, dat die ontmoeting niet had plaats gehad,
omdat de Vorst van Soerakarta zich toenmaals op een
ziner buitenverblijven bevond.
Volgens het bericht in de „Pewarta Soerabaja” zou
de Sultan van Djocjakarta (Hamengkoe Boewono), die
den rang heeft van generaal-majoor, weldra een be-
zoek brengen aan den Vorst van Soerakarta, die thans
den rang heeft van luitenant-generaal en dat dat be-
zoek 4 dagen later zou worden beantwoord.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het onderwijs aan de Chineezzen in Ned.-Indië.

In een niet ondertekend opstel over dit onderwerp,
dat in de „Perniagaan” van 5 Maart 1924 is opgeno-
men, is men niet te best te spreken over de onderwijs-
politiek, welke door de Ned.-Indische Regeering ten
opzichte van de Chineezzen aldaar wordt gevolgd.
Niet alleen dat men reeds zoovele malen hare
schrielijkheid ten aanzien van het Chineesch onderwijs
in het openbaar heeft bekend gesteld, zoo is het ook
over het algemeen de overtuiging, dat desbewust het
schoolgeld zóódanig wordt opgevoerd, dat alleen de
kinderen der rijken daarvan partij kunnen trekken.
De Nederlander in Ned.-Indië vindt het niet aange-
naam zijne kinderen geplaatst te zien op de school-
banken naast de Chineesche jeugd en dit feit kan de
reden verklaren, waarom het schoolhoofd telkens ont-
kennend het hoofd schudt, wanneer Chineseesche ouders
voor hunne kinderen plaatsing op de Nederlandsche
scholen vragen.
Of er is geen plaats, of de leerling is reeds te groot,
of, hetgeen nog vreemder is, de leerling is niet vol-
doende op de hoogte van de kennis der Nederlandsche
taal.

Toen de Chineezzen hunne scholen in Ned.-Indië op-
richtten, ontstonden van de zijde der Regeering de
Hollandsch-Chineesche scholen, die thans, in overeen-
stemming met den gedachtegang in Nederland, aan
het slinken zijn.
Het moge waar zijn, dat, naar de algemeen heer-
schende meening, die Hollandsch-Chineesche scholen
werden in het leven geroepen om tegen de Chineesche
scholen te concurreren, even waar is het dat eene
rechtvaardige Regeering zich in hare onderwijspolitiek
vergist, als zij dat onderwijs niet uitstrekt tot alle
volks groepen en wel op gelijken voet.
Men zou zelfs zeggen, dat eene Regeering het op den
hoogsten prijs moest stellen te weten, dat, voor het
meerendeel althans, hare onderdanen de taal verstaan
van het overheerschende ras.

Wie de taal lief heeft, heeft ook het volk, dat die
taal spreekt, lief en dat is geen foutief gezegde.
Hoe het zij, de bedoeling van het bovenstaande is,
te zeggen, dat, hoewel het Chineesch onderwijs in
Ned.-Indië nog verre afstaat van hetgeen het zou kun-
nen en moeten zijn, men van overheidswege aan het
bezuinigen is.
Het is opvallend, zegt de schrijver, hoe weinig men
op de hoogte is van de stemming van het Chineesche
element te Medan (Oostkust van Sumatra) en omstre-
ken ten aanzien van het Nederlandsch gezag.
Buiten de gedwongen bemoeienissen met het Euro-
peesch bestuur, beschouwen zij zich als Engelsche on-
derdanen, terwijl de Indische Post ten rechte de op-
merking maakt, dat zij als Chineesche onderdanen
wenschen te worden aangezien.
In elk geval voelen de Chineezzen daar meer voor
de Engelschen, omdat deze hen meer vrijheid(?), meer
gelijkheid(?) geven en hen in handelszaken meer
vrij(?) laten, hetgeen tot het gevolg leidt, dat zij wen-
schen de Engelsche taal te leeren.
Op Java bemerkt men van die Engelsche neigingen
der Chineezzen weinig, doch op Sumatra geeft men
aan kennis van de Engelsche taal de voorkeur boven
de Nederlandsche.

Zoo zijn er b.v. te Medan 4 Engelsche scholen voor
de Chineezzen en de kleinste van die onderwijsinrich-
tingen heeft nog meer leerlingen dan die van de Hol-
landsch-Chineesche school ter plaatse.
Wel zijn de Nederlandsche schoolgebouwen fraaier
dan de eenvoudige Engelsche en de Nederlandsche
onderwijskrachten voltalliger, doch dat feit wijst er
te meer op, hoe men niettemin aan het Engelsche on-
derwijs de voorkeur geeft.
De Methodist Boy School te Medan telt 350 leerlin-
gen, die een onderwijs ontvangen, waaraan de gods-
dienst verbonden is.

Bijzondere Verkoop-Tentoonstelling
van Werken van verschillende bekende Meesters
TEGEN ZEER LAGE PRIJZEN.
J. v. Rossum, P. de Regt, E. Moll, L. Bron, A. J. v. 't
Hoff, G. Munthe, W. Rip, B. Vieggers, E. Ydema,
B. Brouwer, W. Witjens, C. Koppenol, Suze de Lint.
Opening **WOENSDAG 3 SEPTEMBER 1924,**
in de **KUNSTZAAL ZEESTRAT 65a**
naast Panorama Mesdag
Dagelijks van 10 tot 5 uur Toegang Vrij

MEDISCHE BEHANDELING

met ademgymnastiek tegen **RHEUMATIEK** en
ZENUWLIJDEN. Issisch. Correcte algeheele be-
handeling. **Spreekuren van 11-5 uur.**

ORANJEPLEIN 107, B. SEEHOFER

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK

van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
TEL. 52298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide collectie in **Whipcord en Tropical**
Prima Stoffen. Billijke prijzen.
Heeren Costumes v.f. 1 60.- Dames Costumes v.f. 170.-
Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en-
vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië

Uitvoering dienstrengelingen zijn verkrijgbaar bij de
Directiën te Amsterdam en te Batavia.

PIANO's RIPPEN

P. Heinstraat 42
DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

BESCHIKBAAR.

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELN.

MAGASIN DE NOUVEAUTE'S

v.h. Gebr. LEVIJ
Hoofdstraat 144 - APELDOORN - Tel. 162

DAMES- EN KINDERCONFECTIE

MODE-ARTIKELN - LINGERIE
CORSETTEN HOEDEN, enz.

BESCHIKBAAR.

NIJMEGEN

Stoomververij en Chemische Wasscherij
GEBR. POLKAMP & CO

Fabriek en Kantoor:
Wolfskuilsheweg - Telefoon 1641

Filialen:
ZIEKERSTRAAT 4 te NIJMEGEN
BAKKERSTRAAT 60 te ARNHEM

Reinigt en Verft alles

BOULANGERIE - VIENNOISE

Speciale Broodbakkerij

Firma Joh. van Gemert Jacobs

GROOTE STRAAT 15 - TELEPHOON 1558 - NIJMEGEN

Eenigst adres voor **Hollandsche-, Fransche- en Duitsche Broodsoorten** Wagens in alle wijken.

BAHLMANN & CO.

GROOTE MARKT 13-14-15
NIJMEGEN

Het Oudste en Soliedste adres
voor
MANUFACTUREN
DAMES- en KINDER-CONFECTIE

THEO WANDERS & Co.

Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441

NIJMEGEN

Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's

Zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden
STEMMEN - REPAREREEN - VERHUREN - INRUILEN

NIJMEEGSCHE IJZERHANDEL

Molenstraat 79-81 Broerstraat 16.

Het meest gesorteerd en goedkoopste adres voor
Huishoudelijke artikelen, Gereedschappen, enz.

Vraagt prijzen s. v. p.

Verzending naar Oost- en West-Indië onder garantie.

RESCHRIJBAAR.

J. H. KAPPÉ NIJMEGEN

BRANDSTOFFENHANDEL

AREND NOORDUIJNSTRAAT 15-17 - TELEF. 2336

Alle soorten **Brandstoffen**
prima en tegen concurreerende prijzen

Gevestigd als

Tandarts

te Den Haag, Bezuidenhout 141

Dr. M. BLUML

Matige tarieven.

Röntgen opnamen bij
behandeling vrij.

Spreekuur 10-12, 2-4

Tel. 70897

Lijn 3, 4, 7, 13

Verder neemt het handelsoverzicht een voorname plaats in op het onderwijsplan.

De leerboeken, welke gebruikt worden, zijn van de Methodisten-Zending te Singapore, waarin de beeltenissen van het Engelsch Vorstenhuis, gezangen en patriottische opwekkingen voorkomen.

Bij het verlaten van de school, kent geen enkel leerling een woord van de Nederlandsche taal en men vindt dat aangenaam, omdat de kennis van de Engelsche taal voor de leerlingen betere economische mogelijkheden in de groote maatschappij opent.

Als bewijs hoe weinig de kennis van de Nederlandsche taal op prijs wordt gesteld, kan nog dienen, dat de bioscoop van den heer Tjong Koen Tat niet gewild is, omdat daarin de uitleggingen in die taal worden gegeven.

Wil men den bovenomschreven toestand in een voor Nederland gunstigen zin ontwikkelen en voorkomen dat de Methodisten-zending van hare leerlingen propagandisten voor den godsdienst maakt, dan zal men het onderwijs in de Engelsche taal op de Nederlandsche scholen moeten uitbreiden.

Literatuur-Overzicht.

Een merkwaardig paartje Kaja-Kaja.

In de Java-Post van 8 Aug. vertelt Pr. P. Vertenten: Antonius Wangei en Anna Li. Beiden zijn geen onbekenden voor den trouwen lezer. Antonius is het Digoel-kind, dat in 1912 op den laatsten sneltocht van Okaba geroofd werd in het verre binnenland, aan een zijtak van den grooten Digoelstroom. Als klein, zwak jongetje werd hij meegevoerd. Zijn indrukken over 't wreede gebeuren — waarbij ook vader en andere familieleden sneuvelden — vatte hij later samen in twee woorden: Do Otiv: veel bloed!

Zijn roovers hielden veel van den kleinen Wangei. Komab werd zijn vader en diens vrouw zijn moeder; zij beschouwden hem als hun eigen kind. Enkele maanden hebben de lieden van Okaba het zwakke jongetje in de tuinen verstopt. Maar toen de assistent-resident tegen het snellen optrad, moesten zij ook het gestolen kind afgeven.

Zoo kwam Wangei bij de missie, werd de geliefde beschermeling van pater Van der Kooy en broeder Joosten. Al de Kaja-kaja-jongens hielden veel van hem en telkens, als hij in de dorpen kwam, werd hij aangehaald door de menschen. Hij werd Antonius gedoopt en de tijd kwam, dat hij op school moest naar Kei, omdat wij in dien tijd hier nog geen geregelde school hadden.

Ondertusschen was de kleine Li, het zoo stiefmoederlijk behandelde en soms mishandelde weesmeisje, van Okaba ook naar Langgoer op Kei gestuurd. Vroeger heb ik uitvoerig over haar geschreven. Zij werd een der beste leerlingen der zusters, kan niet alleen koken, wassen en strijken, maar weet fijn naaiwerk af te leveren.

Anna Li schreef dikwijls. De laatste jaren klonk in haar brieven een groot verlangen naar Nieuw-Guinea. Toch was zij gelukkig en tevreden op Langgoer.

Antonius kon meermalen op vacantie komen, schreef dus minder. Maar als hij schreef, brak ook bij hem weer telkens door dat groot verlangen naar het moederland. Hij schreef dan in het Marindinesch, wat hij meer persoonlijk te vertellen had; dat verstond men in Langgoer niet. En eens stond er met groote letters, dat hij verliefd en verloofd was en „bekai jaba waningap ha!“, met een hart zeer vol van geluk!, dat ik het aan zijn besten kameraad op Meranke zeggen zou, dat hij nu ook een bruid had!

In zijn overmatige vreugde had hij vergeten juiste inlichtingen over zijn toekomstige in te winnen. Hij schreef mij, dat hij haar naam niet noemen zou — dat mag niet; hier is men zelfs verlegen zijn eigen naam te noemen! — maar dat zij de dochter van Pappé was. Dat bracht mij eerst op het dwaalspoor; spoedig echter wist ik heel goed, wie hij bedoelde. 't Was er van haar kant ook door; zij wilde en hij wilde.

In die zalige gedachten hebben zij den huwbaren leeftijd afgewacht. Antonius werd hulponderwijzertje in Wendoe en zond nu en dan een brief, ook wel eens geld naar de geliefde.

Laatst is hij gaan trouwen in Langgoer, waar men het huwelijksfeest zoo plechtig en zoo hartelijk mogelijk gevierd heeft. Zij zijn nu hier en wachten op een bootgelegenheid voor Okaba. Beiden willen gaarne daarheen terug en dat is goed. Anna zal er haar vader terugvinden, die nu in dienst is der missie en die

J. M. REIJNEN, Nic. Tulpstraat

'S-GRAVENHAGE bij de Copernicuslaan

1STE KLAS HEEREN- EN DAMESKLEERMAKERIJ

BILLIJKE PRIJZEN PRIMA STOFFEN
ENGELSCHER COUPE

Speciaal Atelier voor alle soorten Bontwerk

naast zijn vele gebreken ook groote hoedanigheid heeft. Antonius wordt er terugverlangd door zijn genaamde familie. Zij hebben hem vroeger slechts een paar maanden gekend, maar hij was en is hun kind. Zijn pleegvader is ondertusschen gestorven, maar ook tantes, moeder, zusters en nichten heeft hij nog een véél eigendom: klapper- en sagotuin en veel goed grond.

In November van 't vorige jaar — terugkomend van de Digoel — kwam ik met Antonius voorbij Okaba. Oogen der vroegere koppensnellers glinsterden, oude, wreede, maar in hun oogen roemruchtige leefde weer voor hen op, toen zij Wangei zagen. Hij fier vooral was de familie! Twee uur ver hebben hem begeleid naar Sangasee, dragend vleesch, pisa en sagokoeken. Wat zal het nu zijn!

Mogen beiden de brave Christenen blijven, die tot nog toe waren. Moge Antonius, het gestolen Digoel-kind, hun, die hem eens op sneltocht roofden, grooten zegen zijn.

Verspreide geschriften van Prof. Dr. Snouck Hurgronje.

Van de door Prof. A. J. Wensink bezorgde uitgaaf van verspreide geschriften van Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje is het vierde deel verschenen: Geschriften betreffende den Islam in Nederlandsch-Indië (eerste reeks).

Inhoudsopgave: De beteekenis van den Islam voor zijne beleiders in Oost-Indië. — Een en ander over inlandsch onderwijs in de Padangsche Bovenlanden. C. Poensen, Brieven over den Islam uit de binnenland van Java. — Een Arabisch bondgenoot der N.-I. regering. — Rapport over de moh. godsdienstige rechtspraak. — Brieven van een wedono-pensioen. — Nieuws van Bantam? — Advies over codificatie van adatrecht. Iets over Priesterraden. — Sajjid Oethman's gids van de Priesterraden. — Penangsche wijsheid. — Atjeh. Zwagerschap volgens de godsdienstige wetten op Java. — De Pedir-expeditie. — De bepaling van het einde van de pocasa. — Hadji-politiek. — Eene onbezonnen vraag (stand op Atjeh). — De excursie (in 1899) ter Noord-Oostkust van Atjeh en hare gevolgen.

Het Djati-gesticht te Weltevreden.

Den 16en Sept. 1854 werd te Djati, onder leiding van den hr. Francis eene vergadering gehouden, waaraan werd overgegaan tot de oprichting van een tehuis voor verwaarloosde en hulpbehoevende kinderen. In den vang verleende het „Djati-gesticht“ zonder veel formaliteiten een dadelijken toegang tot alle noodlijdende kinderen van Europeesche afkomst, onverschillig van hun godsdienst, ouderdom of geslacht, maar in den loop der jaren werden deze ruime bepalingen beperkt en het thans een tehuis geworden alleen voor meisjes van Europeesche afkomst van 2 tot 21-jarigen leeftijd. „Eigen Haard“ van 27 Sept. wijdt een geïllustreerd artikel aan deze liefdadige instelling ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 39. Uitvoer uit Java van suiker oogst 1924, door Dr. H. C. Prinsen Geerlig. — Nederlandsch-Indische natuurmonumenten, door Dr. L. P. Bussy. — Ned. Indisch Landbouw-Syndicaat (jaarverslag over 1923). — Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera gedurende het tweede kwartaal van 1924. Uitvoer der voornaamste handelsartikelen uit het verkeer van Java en Madoera door particulieren. Kultuurberichten (De suikercampagne op Java. Kleine landbouw in Ned.-indië. — Koffiebessenboeckje. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zomede de overige wekelijksche rubrieken. De afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut geeft een opgave van recente literatuur over de zgn. groote cultures, behalve rubber.

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 8. Biologische mogelijkheden tot vergroting van den oogst, door M. B. S. Landbouwkazaken in den Volksraad (vervolg). — Brantien en Java. De hoogere ontwikkeling der cultuur op Java. — Pauchong en Oeljong thee (van Formosa).

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.

Afl. 13. Het zieleleven der Indonesiërs, door N. (vervolg). — Opening van Indisch Bronbeck te Bandoeng, 22 Juni 1924 (met ill.). — Het „Wilhelmus“ in Borneo, door L. Tip. — Gestikt in den krater van den Tangkoehan Prahoe, door R. (met ill.).

Binnenlandsch verlof wegens ziekte.

.In het 16 Aug.-Nr. van het Vrijzinnig Weekblad schrijft

GODELINDESCHOOL TE HILVERSUM.

LAGERE SCHOOL VOOR JONGENS EN MEISJES.

MIDDELBARE SCHOOL VOOR MEISJES.

Prachtige, gezonde ligging. Kleine Klassen.

Prospectus op aanvraag.

De Directrices:

G. J. THOMASSEN, Ministerpark 8.

E. J. F. SCHMIDT, Heuvellaan 6.

J. J. REESER

Piet Heinstraat 116 Telefoon 31740

'S-GRAVENHAGE

Solied adres voor Complete Meubeleering van Woningen

BILLIJKE PRIJZEN PRIMA KWALITEITEN

RUIME KEUZE

Vraagt gratis Prijsopgave!

Bergplaats voor Meubels. Verhuizingen.

J. E. VAN VEEN 's-GRAVENHAGE, Tel. 52983
Van Hoornbeekstraat No. 61

**Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...**

Extra bewerking voor ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN.

"Snuffelaar": Blijkens het jaarverslag van den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst in Ned.-Indië over 1921 (Bijlage 8) blijkt, dat in bedoeld jaar in totaal niet minder dan 4913 binnenlandsche verloven wegens ziekte werden verleend, onderhandsche verloven en die van burger-ambtenaren van het Dep. v. Oorlog niet medegerekend.

Gezamenlijk bedroegen deze verloven 169650 dagen (471 jaren), gemiddeld 34 dagen per verlof.

Daarvan verkreeg het personeel der S.S. 1096 verloven of 22,3 %, van B.B. 832 of 16,9 % en van Onderw. en Eeredienst 686 of 14 %, van Post, Tel. en Telef. 466 of 9,5 % en van de politie 420 of 8,6 %. Dit zijn de vijf grootste.

Het spreekt evenwel van zelf, dat in de eerste plaats de totale sterkte van de onderscheidene groepen van landsdienaren slechts een behoorlijk vergelijkingscijfer zoude kunnen geven en dat dan nog rekening dient te worden gehouden bijv. met den aard en den duur der werkzaamheden, de standplaats enz.

Onder de verlofgangers waren (verlengingen inbegrepen) 1856 Europeanen en 3057 Inlanders.

Voor geslachtsziekten, w.o. syphilis, werd verlof verleend aan 187 (97) Europeanen, gevende 9,7 (5,2) % van de ziekte die aanleiding waren tot het verleenen van verlof. Voor de Inlanders bedroegen die cijfers respectievelijk 541 (227) en 17,7 (7,4) %.

"Snuffelaar" vermeent, dat er aardig te bezuinigen zoude zijn, indien bij het verleenen van verlof voor geslachtsziekten slechts de helft van de thans verleende inkomsten werd toegekend. De Redactie vraagt echter, of zulks niet zou kunnen ontaarden in het paard achter den wagen spannen en de remedie erger kunnen maken dan de kwaal.

Oedaya (Opgang).

De nieuwe afl. van dit maandschrift onder hoofdredactie van R. M. Noto Soeroto is, zoowel wat tekst als illustratie betreft, interessant. Uit den inhoud noemen we: De naamsverandering van den Prins Prangadono in Mangkoe Nagoro VII. — Nieuws uit Indië (foto's). — Nieuwe fluisteringen (poëzie), door Noto Soeroto. — Vreemde landen in vogelvlucht. — Indonesiërs in Nederland, door S. Kalff. — Beschouwingen naar aanleiding van de rede van Dr. F. H. van Loon over „de psychische eigenschappen der Maleische rassen” en verweerschrift van den Bond van Indonesische artsen, afd. Nederland, door J. B. Sitadja. — De vlucht Amsterdam-Batavia (vervolg), door P. Kennis.

De Indische Verlofganger.

Het Nr. van 26 Sept. bevat o.a. Nederland's aandeel in den invoer van Indië, door v. d. B. — De Weesmerter te Batavia 1624—1924, door C. Vis-J. v. R. — Helden der lucht. (De vliegtocht naar Indië).

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

De Jaarg. No. 8, Aug. '24. Tapresultaten van oculaties op de onderneming Malomboc, door G. H. Vitet. — Vestingsproeven bij Hevea, door J. G. Grantham. — Nieuwe inzichten in het wild groeiende leguminosen die geschikt zijn om als groenbemesters in rubber- en koffietuinen te houden, door B. Bahrfeldt. — De invloed van voedingsmilieu op de ontwikkeling van Hevea, door Dr. W. Bobiloff. — Insterving bij Hevea, veroorzaakt door een wantsenplaag, door Dr. W. Bally.

Ned. Indisch Rubber- en Thee Tijdschrift.

De Jaarg. No. 15, 15 Aug. '24. De rubbermarkt, door H. Groenbeming in theorie en praktijk, door Th. H. Hoedt. — Rubberbereiding en enquête, door F. A. van Blommenstein. — Tapsystemen, door J. R. Garmen. — De Cultuurschool te Soekaboemi (met foto's), door G. F. B. — Theemachinerieën, door Dr. J. E. Deuss (vervolg). — Een gunstig jaar voor de theecultuur. — De Indische theecultuur. — Het verband tusschen de chemische analyse en de kwaliteit van thee, door Dr. J. J. B. Deuss. — Bedrijfscontrole en boekhouding op een theeonderneming (vervolg).

Vreemde kapitaalsbelegging en ondernemingen in Nederlandsch-Indië (vervolg), door E. Helfferich. (Econ.-Statistische Berichten, 24 Sept. '24).

Het geestesleven der natuurvolken, door H. Kluijn. Het inleidend woord van Dr. Alb. C. Kruyt. Met plaatjes. (s-Gravenhage, N. V. Alg. Boekhandel voor Inwendige en Uitwendige Zending).

Indische cultuur-almanak voor 1925, samengesteld door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. 39e Jaargang. Met supplement: Tijdschriften en boeken betreffende koloniale landbouw en aanverwante vakken. (Amsterdam, J. H. de Bussy).

**Maison H. HOEK - Den Haag
OBRECHTSTRAAT 295**

Heeren- en Dameskleermaker

Atelier voor Repareeren, Keeren en Moderniseeren van alle Kleeren

Billijke Prijzen & Prima Stoffen

De vliegtocht naar Indië. Met portretten en kaartje. (Holland Express, 27 Sept. '24).

Overzicht van de Maleisch-Chineesche en Chineesche pers over de maand Juli 1924. Samengesteld door het Kantoor voor Chineesche zaken. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1924, No. 34. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeling Pers.

Bali en de Missie (naar aanleiding van een artikel van den controleur V. E. Korn in de N. R. Ct.). — A. Th. J. van Emmerik †. (De Banier, 15 Aug. '24).

Het zesde jaar decentralisatie in „de kleine gemeente”, door Dr. J. Kuyper. — Is het gebruik van chemisch gezuiverd rivierwater in de tropen aan te bevelen? door C. P. Mom. (Locale Belangen, 16 Aug. '24).

Onderwijs in den Volksraad. (P. E. B. Org. v. d. N.-I. Pol. Econ. Bond, 7 Aug. '24).

Suriname.

„De West” van 15 Augustus ontleent aan „De Surinamer” het volgende bericht:

„Aan den WelEerwaarden Pater W. Ahlbrinck, onzen lezers welbekend door zijne publicaties omtrent den Karaïb en zijn taal, is in Nederland een hooge onderscheiding te beurt gevallen. Of beter gezegd, een reeks van onderscheidingen.

Enkele maanden geleden vertrok Pater Ahlbrinck naar Nederland om er eenigen tijd met verlof door te brengen en tevens zijn werk over de Karaïbische taal te voltooien.

De tijd in Nederland doorgebracht, besteedde hij echter bijna uitsluitend aan zijne studies. Het resultaat daarvan is voorloopig een encyclopaedie van reusachtigen omvang, waarin alleen de letter K reeds honderd bladzijden druks beslaat. Het werk heeft in taalkundige kringen veel opzien verwekt en wordt er genoemd als het beste standaardwerk, dat tot dusverre verscheen over indiaansche talen in Zuid-Amerika.

Het zal in Frankrijk worden uitgegeven onder auspiciën van deskundigen van naam.

Aanvankelijk werd Zijn WelEerw. in October terugverwacht. Thans vernemen wij echter, dat dit voorshands niet zal geschieden.

Door zijne Oversten is aan Pater Ahlbrinck opgedragen naar Rome te gaan, teneinde er Suriname te vertegenwoordigen op de Vaticaanse Missie-tentoonstelling.

Er zal n.l. te Rome een internationale Missie-tentoonstelling, welke cinde dezes jaars geopend wordt, gehouden worden, die alle Missielanden der wereld zal omvatten. Op die tentoonstelling zal er van elk dier landen een zoo volledig mogelijk beeld moeten worden gegeven op allerlei gebied, godsdienstig, taalkundig, volkenkundig, enz.

Voor den Surinaamschen stand op deze tentoonstelling is er reeds een schitterende collectie bijeengebracht, als wellicht nooit te voren.

De inzendingen worden het eigendom van het Vaticaan, tenzij de betrokken Missies deze terugverlangen, hetgeen wel weinig of niet zal voorkomen. Het Vaticaan zal daardoor bij de schatten van wetenschap en kunst, die het reeds bezit, over het uitgebreidste en kostbaarste Koloniaal Museum der geheele wereld de beschikking krijgen.

Voor de inzending der Surinaamsche Missie is o.m. bestemd een mahoniehouten borstbeeld van den Eerbiedwaardigen Pater Petrus Donders, vervaardigd door den heer Mezas.”

„De West” van 19 Augustus schrijft:

„Kindersterfte en kinderverzorg. Op uitnodiging van den geneeskundig inspecteur zijn half Augustus op zijn bureau te zamen gekomen bijna alle praktiseerende geneesheeren van Paramaribo, zoowel militaire en civiele, ter bespreking van de kindersterfte en zuigelingenzorg. In aansluiting aan hetgeen vanwege het Groene Kruis op dit gebied wordt gedaan, meende dr. Rademaker dat ook van gouvernementswege meer behoort te worden gedaan voor zuigelingenzorg. Een beslissing ter zake werd aangehouden in afwachting van de bestudeering van een omstandig rapport, dat jaren

2DE SWEELINGKSTRAAT 131

Hutkoffers 85 x 50 x 38 f 11.-, 100 x 50 x 38 f 12.-

Ruim Koffers 100 x 50 x 50 f 13.50

Boeken Koffers f 8.-

Allen geh. gepantserd. Reparatie-inrichting

NIJMEGEN

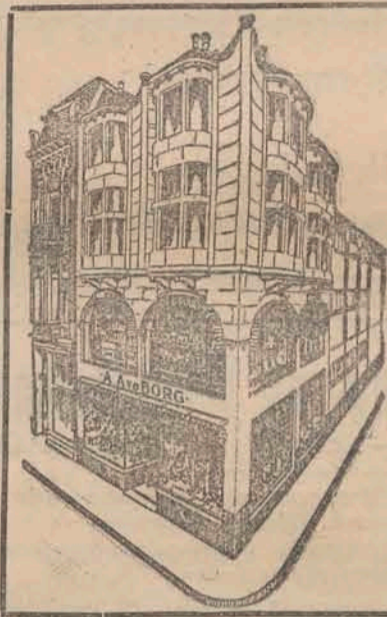
H. J. C. TER HORST

v. h. N. V. PROVINCIALE IJZERHANDEL

MOLENSTRAAT 126, Tel. No. 1835 NIJMEGEN,

SPECIALAAL ADRES voor

complete Keuken-Inrichtingen

A. A. v. d. BORG

Broerstraat 43

NIJMEGEN

WARENHUIS

VOOR

Galanterieën, Porcelein-, Glas- en Emaillewaren, Borstelwerk, Schoonm.-artikelen, Lederwaren, Staal- en Mandenwerk, Grote keuze Kinderspeelgoederen

Dagelijks iets nieuws.

VASTE PRIJZEN & CONTANT.

P. TH. VIS, BANKETBAKKER

ST. ANNA STRAAT 250 HOEK GROENESTRAAT

NIJMEGEN TELEFOON 950

EERSTE KLAS BANKETBAKKERIJ

Specialiteit in Boterspeculaas

Vraagt Uwen leverancier

LEVENS MIDDELEN

VAN

J. A. STAM

AMSTERDAM (Holland).

Speciaal in Vries- en Koelkamer-Artikelen.

Export naar Oost- en West-Indië.

De nieuwste mode

WHIPCORD

naar maat

f 84.-

C. H. ERNENS

VALERIUSSTRAAT, DEN HAAG

hoek Danckertstraat

TELEPH. 34836

Vraagt onze

uitgebreide STALEN COLLECTIE

Uitgebreide collectie

HEERENMODE-ARTIKELEN

UTRECHT.

GEBR. GERLACH

VOORSTRAAT 51 TELEF. 3475
hoek Jansveld

UTRECHT

Dames- en Heeren-Kleermakers
Uniformwerkers
Uitrustingen
voor Oost- en West-Indië

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor
Landhuizen en Villa's, enz. enz.
Aankoop, Verkoop en Verhuuren van vaste goederen en
gemeubileerde percelen.
Directeur: P. A. ESELING, Architect

NIEUW PARIJS

Langestraat 35 - AMERSFOORT - Tel. 308

Luxe- en Huishoudelijke Artikelen

Glas-, Porcelain-, Aardewerk

SPEELGOED

Uitgebreide sortering tegen scherp
concurrerende prijzen.

HET ADRES voor H.H. Leden van „Oost en West“

WED. J. LOHMANN

Pension Mevrouw OP 't HOLT

KRULLELAAN 37 ZEIST.

*Munt uit door goede keuken
en billijke prijzen*

Wordt door gegoede Indische Familie's aanbevolen.

ONDANKS DE MALAISE

waren wij gedwongen, onze werkplaatsen uit te breiden, omdat het aantal onzer cliënten zich steeds uitbreidt.

Dit komt, omdat de zakenlieden gaan inzien, dat goed drukwerk hun zaak beter vertegenwoordigt dan smakeloos prutswerk.

**GEEF CACHET
AAN UW ZAAK**

niet alleen door frissche en origineele etalages en door uw klanten met voorkomendheid te bedienen, doch ook door prima afgewerkt reclamewerk, dat niet in de prullemand gaat, doch aandachtig bekeken en gelezen wordt. Zulk drukwerk vervaardigt

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

TOEPOEL's Modelschool

Joh. Camphuysstr. 165-67 (Bezuïdenhout) DEN HAAG

**BOKSEN, JUJITSU, ONTVETTING
VERSTERKING, TRAINING** voor elke sport

Dames en Heeren. LAGE PRIJZEN

Warme en koude Kuip- en Stortbaden. Alle lessen geeft P. M. C. TOEPOEL, Oud-Amateur-Kampioen van Nederl., Gediplomeerd Leeraar N. B. B.

geleden door de heeren Koch en Flu over dit onderwerp werd uitgebracht."

In verband hiermede vestigen wij de aandacht op het artikel van den heer A. T. Oliviera in „De West-Indische Gids“ van Maart 1924: „De natuurlijke aanwas der bevolking van Suriname“.

Aan hen die altijd smalend spreken over het „lanti sa pai“ (het gouvernement zal het betalen) van de Surinaamsche bevolking, bevelen wij ten zeerste de lezing aan van het artikel in het vorige nummer van dit weekblad: „Waar blijft van elke f 10.— inkomstenbelasting f 2.80?“

Een vriendelijke hand zendt ons het „Journal de Genève“ van 19 September, waarin een interessante correspondentie uit Parijs: „La fin du bague“:

„Qui pourrait nier désormais l'influence de la presse? Il a suffi qu'un journaliste plein de talent publiât une série d'articles impressionnans pour qu'une grande réforme, depuis longtemps réclamée, mais devant l'accomplissement de laquelle les autorités reculaient toujours, fût décidée tout à coup.

On annonce que le bague à la Guyane va être supprimé et l'on peut dire que M. Albert Londres, rédacteur au Petit Parisien, est le véritable auteur de cette mesure.”

De artikelen van Albert Londres werden in het vorige jaar in boekvorm uitgegeven onder den titel „Au bague“. Op het boekje is indertijd ook in dit weekblad de aandacht gevestigd.

In hun vergadering van 13 Augustus hebben de Koloniale Staten een nieuwe redactie van de vermakelijkheidsbelasting vastgesteld. Daarna is aan de orde gekomen het onlangs vermelde voorstel inzake het uitvoerverbod van zilveren munt.

De heer Terheggen meent, dat, in plaats van een verordening te maken waarbij de Recherche ambtenaren mede belast worden met de contrôle op den uitvoer van munt, het wel zoo eenvoudig zou zijn geweest om die ambtenaren te qualificeeren als buitengewone beambten van politie, zooals reeds het geval is met den adjunct controleur. Spreker blijft bezwaar maken tegen het uitvoerverbod van zilver. Hij meent dat als een uitvoerpriemee wordt geheven gelijkstaande aan de kosten van wederinvoer van zilver, die uitvoer kan worden toegestaan. Nu heeft wel het Bestuur aangevoerd, dat het niet altijd mogelijk is om de hand te leggen op de benoedigde hoeveelheid zilvergeld, maar vreemd is het dat als bewijs daarvoor wordt aangehaald de moeilijkheden die men in 1922 had om rijksdaalders te krijgen. Dit jaar was zulk een buitengewoon jaar voor de munt, dat daardoor die moeilijkheden volkomen worden verklaard. Ook is het spreker nog steeds niet duidelijk, waarom de Surinaamsche Bank wel vijftig duizend gulden mocht uitvoeren naar Curaçao, maar anderen geen zilver mogen verzenden. Het uitvoerverbod van munt en muntmateriaal, is een noodmaatregel geweest in oorlogstijd getroffen. Door dien maatregel ook thans nog te handhaven, krijgt hij een geheel ongewenscht effect. Spreker blijft daarom aandringen op opheffing van dien maatregel.

Als spreker, in weerwil van zijn bezwaren, zijn stem geeft aan de verordening, dan geschiedt dit uitsluitend uit overweging, dat als een verbod eenmaal bestaat, men de Overheid niet de middelen voor naleving daarvan mag onthouden.

De heer O'Ferrall gispt scheidt het verleend verlof aan de Surinaamsche Bank om zilver te mogen uitvoeren naar Curaçao. Spreker wijst op de voordeelen die de Bank heeft, voornamelijk door haar recht om papiertjes te drukken die als wettig betaalmiddel gelden, terwijl die papiertjes slechts voor een deel gedekt zijn. Hoe meer die dekking verzwakt wordt, door muntuitvoer, hoe minder de feitelijke waarde wordt van die papiertjes.

De heer Simons zegt, dat het Bestuur, als een bezwaar tegen opheffing van het uitvoerverbod, wijst op het gevaar, dat „bij de huidige wisselkoersen“ het zilver zal wegvloeden. Hierin schuilt de sleutel van de situatie. Maar nu verwondert het spreker toch, waar elk land er naar streeft om zijn munt op peil te houden en het Bestuur zelf ernstig bezwaar heeft tegen de huidige wisselkoersen, dat het nalaat een maatregel te treffen die juist de hooge wisselkoersen naar omlaag kan brengen. Die wisselkoersen drukken de samenleving steeds meer. Zoo betaalt men nu voor passage per K.W.I.M. niet meer zes honderd gulden, maar f 642. Ook premies van assuranties worden reeds geëischt met agio.

De heer Dragten bevestigt dit laatste. Vroeger was alles

VERKOOPHUIS
Groot Hertoginnelaan 101
SPECIAAL VOOR INDISCHE FAMILIES
INGERICHT
Bestaat ruim 25 jaar
DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

J. KRUG - DEN HAAG

Schoen- en Laarzenmaker
DENNENWEG 15 TELEF. 1438

Specialiteit in Rijlaarzen

Driemaal bekroond met eerste prijzen
Referentiën van Eerste Families ter inzage

Nederlandsche courant. Tegenwoordig echter stelt groote maatschappij als de Eerste Nederlandsche verzekeraars voor de keuze: Surinaamsche courant Nederlandsche courant. In het eerste geval betaalt premie naar de Surinaamsche waarde van het geschieden-ook de uitkeeringen dienovereenkomstig.

De gedelegeerde, de administrateur van financiën, dat het Bestuur gaarne, zoodra daartoe gelegenheid het uitvoerverbod van munt zal intrekken. Het acht tijd daartoe nog niet gekomen. Een intrekking zou twijfeld een wegvloeden van het zilver tengevolge ben, zonder dat zekerheid bestaat dat men tijdig ander zilver kan zorgen. Het verlof aan de Surinaamsche Bank om zilver te zenden naar Curaçao, werd gegeven omdat men meende dat de zusterkolonie zich in gelegenheid bevond. Dit bleek later tot zekere hoogte misvatting te zijn, doch spreker moet er op wijzen, de Bank aangenomen heeft om het verzonden geld hare rekening weder aan te vullen. Wat den K.W.I.M. betreft, met het agio wordt zoowel hier als in Nederland rekening gehouden, zoodat men hier meer, ginder minder betaalt.

De verordening wordt met algemeene stemmen genomen. („De West“ van 15 Aug. '24).

Op het congres Neerlands Volkskracht heeft de Gouverneur Staal een rede gehouden over „Nederlands als koloniale mogendheid“. Wij waren zeer tot leedwezen verhinderd deel te nemen aan het congres. Uit het verslag in de N.R.Ct. knippen wij hetgeen trekking heeft op de West-Indische koloniën:

„...Ook herinnerde spr. aan de afschaffing van slavernij in onze West en de pogingen om daar een Europeesche leest geschoeide maatschappij te vormen. Daarvan is niet veel terecht gekomen. Suriname en Curaçao zijn er slecht aan toe. Curaçao maakt het laatsten tijd wat beter, vanwege de daar gevestigde petroleumraffinerij. Ten opzichte van Suriname wij echter achtergebleven en hebben wij nog een plekje te vervullen. Spr. wakte dan ook op tot het beloven van een waarlijk krachtige belangstelling ten opzichte van Christelijk Suriname, dat ons in de familie is dan Curaçao en Oost-Indië.”

In verband met de pogingen van Prof. Flu en Dr. Weyerman om een drinkwaterleiding in Paramaribo stand te brengen vestigen wij de aandacht op de deelingen van den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst (1924, II) waarin de ingenieur C. T. Mom verslag doet van zijn poging het „reuk- en smaakvraagstuk“ van met chloor behandelde Tjilwang-water op te lossen. Het stuk is te vinden in de N.R.Ct. van 25 September, tendblad A.

Curaçao.

Aruba.

Niet dikwijls zijn wij in de gelegenheid iets over de economischen toestand der kleinere eilanden mededeelen. Wij verleenen daarom gaarne plaats aan een opmerkingen in de *Amigoe di Curaçao* over goudwinning, fosfaatontginning en aloëcultuur, door een landraden, den heer Arends, in eene rede in den raad van politie genoemd de natuurlijke hulpbronnen van Aruba, die meer productief kunnen gemaakt worden.

De goudwinning. Na de ontdekking van het eene goud op Aruba in 1824 is de ontginning daarvan eerst in handen van het Gouvernement geweest, daarna in 1829 een concessie-systeem ingesteld. In 1832 gaven men over tot het afgeven van permittent tegen betaling van f 1 per maand. Dit klein bedrijf kwam nooit tot bloei, zoodat in 1853 de vrije goudwinning werd opgeheven en een concessie tot ontginning verleend aan L. J. de Jongh in Den Haag. Deze werkte met verlies, zoodat deze concessie in 1866 weer werd ingetrokken en de vrije goudwinning met het permittentstelsel opnieuw werd ingevoerd. Dit was weer van heel korten duur, zoodat op 12 Dec. 1867 L. Isolade concessie kreeg voor 25 jaren tegen een vast recht van f 2500 's jaars. Doch reeds het volgend jaar droeg deze zijn concessie over aan de *Aruba Island Gold Mining Co.* te Londen, welke in 1881 overging in handen van de *Aruba Agency Co.* te Londen. In 1899 kreeg alweer een nieuwe concessie de *Aruba Gold Mining Co.* te Londen de concessie, die haar ten slotte in 1908 overdroeg aan de tegenwoordige *Aruba Goud Mij.*, welke echter tijdens den oorlog haar bedrijf tijdelijk moest stop zetten. Van het begin in 1824 tot 1 Dec. 1912 bedroeg de totale productie

TELEFOON 2353
„GARAGE ARNHEM“ Utrechtscheweg 156, ARNHEM
LUXE VERHUURINRICHTING
Electrische Reparatie-inrichting. Levering van elk merk Auto, Motor of Rijwiel. Stalling, Boxes, Benzine Pomp, Stock Goodyear Banden. — Free air station.
J. F. BLOMMESTIJN
TELEFOON 2353

Haagsch Instituut voor Handelsopleiding
 AZALEASTRAAT 51 — 's HAGE

Mondelinge en schriftelijke cursussen
 Boekhouden voor examens en practijk - Staats-
 huishoudkunde en Statistiek M.O. - Staatsinrich-
 ting M.O. - Nederl., Fransche, Duitsche
 en Engelsche correspondentie
 Methodisch spreken.

UITSLUITEND BEVOEGDE LEERKRACHTEN

KROON'S
 ETABLISSEMENT DES INDES

BENTINCKSTRAAT 105 TEL. 51738

SPECIALITEIT OP KOLONIAAL GEBIED
 - EN ANDERE INCREDIËNTEN. -

M. VESTER'S BEDDENMAGAZIJN
 „DE WITTE ZWAAN”
 Paul Krugerlaan 13 Tel. 34586
 (bij de Loosd. Brug)

Meest vertrouwd adres voor Uw **BEDDEN,**
MATRASSEN, Dekens,

BEHANGERIJ **STOFFEERDERIJ**
 Alles eigen Fabrikaat.

halve van de perioden van de vrije goudleving, (over geen gegevens bestaan) 1158 K.G. ter waarde van 1.800.000 gld. De concessie van de Aruba Goud Mij. in 1923 ten einde, en wij gelooven niet dat die concessie daarna wederom werd vernieuwd of verhoogd.

De heer Arends stelde in zijn rede de vraag, zegt de heer Arends, waarom het Gouvernement geen vergunning gaf voor het vrij delven van goud, en noemde het feit, dat zooveel bewoners van het eiland, bezitters van stukjes grond, in wier bodem zeker nog groote hoeveelheden alluviaal goud aanwezig zijn, zich verzoeken zien naar den vreemde te trekken om daar werk te zoeken. Zulke werkverschaffing door gouddeiven op het land en zijn bewoners ten goede komen en ook een reclame kunnen worden om maatschappijen naar buitenland aan te lokken.

De heer Arends zou het Gouvernement de bestaande Aruba Goud Mij. te hulp kunnen komen, die noodgedwongen den oorlog het bedrijf moest stopzetten.

Deze laatste Mij. in normale omstandigheden geen levensvatbaarheid bezit, blijkt voldoende hieruit, dat reeds in de eerste jaren 25, 50 en 42% dividenden uitkeerde.

Indien deze Mij. van het Gouvernement een wenk en eenige financiële steun ontving, zou zij onmiddellijk haar werkzaamheden hervatten. Het Gouvernement is er niet de minste risico verbonden, omdat de Mij. als waarborg een groote som erfen ter waarde van f 40.000 en de machines, die voor f 10.000 van de Engelschen werden genomen, in onderpand zou geven.

De phosphaat-ontginning kon de heer Arends niet deskundig geen bijzonderheden mededeelen. Hij meent, dat op Aruba de voorraad phosphor kalk van 1ste kwaliteit zoo goed als uitgeput is, terwijl de mindere kwaliteit op het oogmerk op wereldmarkt niet eens verhandeld wordt of verhandelbaar is.

Indien ons nog als laatste natuurlijke hulpbron de landbouw. Spreker vestigde er de aandacht op, dat de laatste weken weinig aloë naar New-York verstuurd is. Ten gevolge van dien verstandigen maat was er in de laatste dagen weer eenige neiging tot stijging van den prijs. Alweer dus een bewijs voor het feit, dat men op een redelijken prijs kan rekenen als de exporteurs er maar toe te bewegen zijn product in Amerika niet te veel op te hoopen.

De banken op Curaçao hebben uit eigen bewaard van de exporteurs van aloë op Aruba een zeker voorschot op hun aloëbars, die dan als waarborg naar Curaçao verscheept en daar in entrepôt opgeslagen. Hiervoor moest natuurlijk huur voor de bank en interest van het opgenomen bedrag betaald worden.

De banken maken daarmee goede zaken, doch aloë te lang in opslag blijft, dan wordt door den interest de winst weer opgeslokt. Indien het Gouvernement nu een filiaal van de Curaçao'sche Bank opricht op Aruba en die exporteurs eenzelfde rent tegen minder percentage, dan zou dat veel bijdragen ter verhooging van den prijs der aloë.

Spreker vroeg zijn medeleden deze woorden in overweging te nemen en met een afgerond voorstel voor de Staten te komen.

De heer Arends koesterde hij de hoop, dat ook het Gouvernement daaraan zijn aandacht zou schenken en iets ten beslissen. Evenzeer als het Gouvernement groote belang besteedt voor de watervoorziening van Willemstad, moet het Gouvernement er evenmin voor terugzien zijn medewerking te verleenen, opdat ook de natuurlijke hulpbronnen van Aruba niet opdrogen, en een nieuwe krachtige productie opleven.

Suriname en Curaçao.

De aandacht is getrokken door een verslag in de Statenvergadering in Suriname. Ging het Curaçao om een invoerrecht van zilveren munt, Suriname schijnt een uitvoerverbod meer noodig te hebben. Bij het debat over een voorstel in dien zin, heeft het Statenlid Terheggen o.m. meegedeeld, dat de Surinaamsche bank 50.000 gulden naar Curaçao uitgeveerd, en het lid O'Ferrall heeft dit bevestigd. De bestuurs-gemachtigde heeft toen meegedeeld, dat het verlot aan de Surinaamsche Bank om zilver te slaan naar Curaçao, werd gegeven, omdat men bleef dat de zusterkolonie zich in verlegenheid bevond. Dit bleek later tot zekere hoogte een misvatting te zijn.

Indien nog altijd menschen, die meenen, dat Curaçao in Suriname ligt of omgekeerd. Uit het boven-

staande kan men zien, dat de afstand tusschen beide gebiedsdeelen zoo groot is, dat men in Suriname zelfs van de meest brandende kwesties in Curaçao niet altijd op de hoogte is.

S.s. Tjibesar.

Komende van de havenstad Mejillones (Chili) stoomde Maandagavond 4 Aug. 1924 onze haven binnen het s.s. Tjibesar (Groote Rivier) van de Hollandsche Java-China-Japan-lijn. Het kwam om te bunkeren en vertrok Dinsdag tegen den middag met bestemming naar Duinkerken. Het was een groote vrachtboot van 10.000 R. ton. (A. d. C.)

Panama-kanaal.

Gedurende het boekjaar 1923/24, eindigend 30 Juni, passeerden door het Panama-kanaal 5230 schepen, waarvan komende van de Atlantische Zee naar de Stille Zuidzee 2740 en in omgekeerde richting 2490 schepen. De inkomsten bedroegen 24.290.963 dollars. (A. d. C.)

Luit den Verrzen Vreemde.

Duitschland en de Volkenbond.

Het is met de toetreding van Duitschland tot den Volkenbond eigenaardig gegaan. Sedert het einde van den oorlog werd van verschillende zijden bepleit, dat de uitsluiting van Duitschland de Volkenbond maakt tot een instelling waarin de vijandelijke gedachte voortgezet wordt, zoodat hij niet het middenpunt voor de algemeene vredesorganisatie kan zijn, die hij toch wezen wil. Vooral uit de neutraal gebleven landen werd die stem vernomen, maar ook in de voormalige geallieerde staten werd zij nu en dan, en al luider gehoord. Duitschland zelf deed dit onrecht, die uitsluiting, ook als een bewijs gelden voor het rechtmatige van zijn klacht over achterstelling bij alle anderen, maar een poging om in den Volkenbond opgenomen te worden deed 't toch niet. 't Liet de kwestie rijpen.

Met het tegelijkertijd aan het bewind zijn van Mac Donald en Herriot ging ook dit vraagstuk een nieuw tijdperk in. De conferentie van den Volkenbond te Genève, die dit jaar aan het vredes- en ontwapeningsvraagstuk gewijd is, bood de gelegenheid om ook de positie van den Volkenbond ten opzichte van Duitschland te behandelen.

Toonde Mac Donald zich voorstander van het toelaten van Duitschland, Herriot hield een slag om den arm, maar principieel stond hij toch niet tegenover het toetreden. Nu scheen voor Duitschland het oogenblik gekomen om het verzoek tot opname in den Volkenbond te doen. Algemeen werd ontspanning gevoeld; het viel zoo mooi in den toon die over geheel West-Europa klonk: de eeuwige vrede kan worden aangekondigd; gerust kan men tot ontwapening overgaan.

Doch ziet, nu ijde Duitschland niet met een bij voorbaat gereedgemaakt verzoek naar Genève. In art. 231 van het Vredesverdrag van Versailles erkent Duitschland uitdrukkelijk, met zijn bondgenooten, verantwoordelijk te zijn, voor alle verliezen en schaden door de geallieerden geleden door den oorlog, aangezien Duitschland en zijn bondgenooten dezen hebben veroorzaakt en hem hebben opgedrongen aan de geallieerden. Duitschland is zoo goed als geheel ontwapend te land en ter zee. Indien eventueel, volgens een V.B.-besluit, gewapend zal moeten worden opgetreden tegen een strafschuldigen staat ten Oosten van Duitschland gelegen, zou het V.B.-leger door Duitschland kunnen trekken. De Raad van den V.B. bestaat uit vertegenwoordigers van de voornaamste geallieerde mogendheden, alsmede uit vertegenwoordigers van slechts 4 andere mogendheden. Moet Duitschland zijn grenzen in Europa, moet het de verdeeling der mandaat-, protectoraat- en koloniale gebieden, zooals deze nu is, voor eeuwig als vastgelegd aannemen? Al deze en dergelijke kwesties werden in Duitschland geopperd. Nationalisten, kolonialen warmden ze op. Ook Beieren, dat een lastig lid in de Duitse gemeenschap is, eischte in een te nemen beslissing gekend te worden. Trad de regering tot den V.B. toe, deed zij dit nu, nadat deze kwesties gesteld en niet beantwoord zijn, dan zou men haar kunnen voorhouden dat zij deze kwesties als afgedaan beschouwt, of dat zij ze door arbitrage oplosbaar acht (hetgeen bezwaarlijk aan te nemen is).

De moeilijkheid werd van andere zijde ook begrepen. Door ernstige mannen werden oplossingen geopperd: als de schuld-kwestie eens voorloopig uitgeschakeld werd om over h.v. 50 jaren nader onder oogen genomen te worden; als Duitschland eens tot mandaathouder over het voormalige Duitsch Oost-Afrika benoemd werd; als het in den Raad van den V.B. ook eens een permanenten

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
 Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
 Zaterdag na 12 uur gesloten.

Directeur: **A. VAN BOXTEL**

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te
 AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
 DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschkade 34.
 ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
 ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen. Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksupzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST”

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurant Leeszaal van de **Amsterdamsche Burgerwacht**, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

Gravenhaagsche Brandstoffenhandel
 Firma M. EGG & ZOON

Poststraat 24 Anno 1896 Telefoon 34843
 Postgiro 53650.

Uw aangewezen adres voor de levering van uitsluitend **DE BESTE BRANDSTOFFEN** tegen billijken prijs. — Leverancier van „Oost en West”

BESCHIKBAAR.

CAW'S The Oldest Mark
FOUNTAIN PEN
 Onderzoeking leert getuigen dat
 een Caw als Vulpen met het beste
 door steeds voor te verkiezen is boven
 alle andere merken en fabrikaten.
 Verkrijgb. in Self-filling en Safety modellen
 bij den Boek en Handel in Schrijfbehoeften
 Uitsl. v. Engros Verkoopkantoor CAW-PEN C2
 Schouwbroekerstraat 5 HEEMSTED (Holland) The Newest Pen.
 Wettig gedeponeerd

Genua en Marseille
 Geregeelde Koeriersdiensten
 voor passagiers.
Reisbureau LINDEMAN, 's-Gravenhage
 Rotterdam - Haarlem
 Arnhem - Groningen - Utrecht

Voor Hondenartikelen
 Krachtvoeder, Dogcakes, Hokers,
 Manden, Stoelen, Halsbanden,
 Lijnen, Transporthokken, enz.
IS HET ADRES:
P. H. VERSEVELDT
 Fred. Hendriklaan 204 - 's-Gravenhage - Tel. 5330
 (Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstr.)

BESCHIKBAAR.

TE KOOP OF TE HUUR

in DEN HAAG een **dubbel HEERENHUIS**
 met Voor- en Achtertuin, gelegen in Duinoord
 3 minuten van de Schev. Boschjes, lijn 8 en
 10 (zomerlijn 14).

Het huis bevat: *Parterre*: 3 ineenlopende
 kamers met serre, keuken, kelder, W.C., gang-
 kast; *1e Verdieping*: 4 ineenlopende kamers
 met badkamer, W.C., gangkast; *2e Verdieping*:
 2 groote en 3 kleine kamers, gangkast, W.C.,
 zolder. Voorts kasten in bijna alle kamers,
 Gas- en Electr. licht.

Het huis is eventueel zeer geschikt voor
 pension of herstellingsoord.

Br. motto „Heerenhuis”, Bureau v. d. Blad,
 Nobelstraat 20, Den Haag.

Konink. Zoöl. Bot. Genootschap
DIERENTUIN
 Elken Dinsdag, Donderdag
 en Zaterdag
 van 8.30 tot 12 uur
DANSEN
 in de open lucht
 TWEE ORKESTEN
 Voor stadgenooten niet-leden van het K. Z. B. G.
 toegang tegen betaling van f 1.- bel. inbegrepen

Om goede zaken te maken
 is het noodig goede waar te leveren.
 Doch het publiek moet weten dat gij
 die levert. Dat bereikt gij alleen door
goede en voortdurende reclame.
 GEBRUIK DIT BLAD
 VOOR UW
Reclamecampagne.

zetel kreeg, zoals Groot Brittannië, Frankrijk, Italië en
 Japan dien hebben. Enz. Als? Als? maar Duitschland
 kan zijn toetreden niet verzoeken onder mits en mits.
 Den 24en September heeft de Duitse regering zich
 uitgesproken. Zij wil een verzoek tot toelating indienen,
 maar zij zal, door bemiddeling van het departement van
 buitenlandsche zaken bij de in den Raad van den V.B.
 zitting hebbende mogendheden nagaan of de voorwaar-
 den tot het stellen der Duitse candidatuur reeds
 bestaan.

Meenen de optimisten dat dit de goede weg is om tot
 het opruimen der hindernissen te komen, van Fransche
 zijde veroordeelt men deze manier om het Verdrag van
 Versailles ongedaan te willen maken scherp: niemand
 heeft voorwaarden te stellen, Duitschland heeft toe te
 treden als elk ander.

De Duitse regering heeft aan de mogendheden die
 een lid in den Raad van den V.B. hebben een lijst van
 10 vragen gesteld. Zal 't hierop geruststellende antwoor-
 den krijgen? Een kans ten goede ligt hierin dat Engeland,
 Frankrijk en België, in onderlinge mededinging, bezig
 zijn met Duitschland ieder afzonderlijk een handelsover-
 eenkomst te sluiten, en daarbij den vroegeren vijand dus
 gunstig moeten stemmen.

Als dit nr. van het Kol. Wkbl. verschijnt zal de ver-
 gadering van den V.B. gesloten zijn. De illusie Duitsch-
 land vóórdien als lid opgenomen te zien is niet ver-
 wezenlijkt. In Juli zal een ontwapeningsconferentie
 samenkomen, waartoe de V.B. het initiatief heeft te ne-
 men. Zal in de resterende acht maanden aan Duitsch-
 land zoodanige toezegging worden gedaan, dat het zijn
 verzoek om toelating alsnog zal indienen? Wie den ver-
 zekeren vrede ernstig wil, wie tot ontwapening, binnen
 de beperking van een V.B.'s leger wil komen, heeft mede
 te werken om die mogelijkheid te bevorderen.

De Ver. St. van Noord-Amerika, Rusland, Turkije zijn
 nog steeds geen leden van den bond, blijft Duitschland
 er buiten dan blijft het verbond van 25 groote en kleine
 staten (waaronder ook heel kleine) aan betekenis
 tekort schieten. De mogelijkheid bestaat wel dat bij een
 ontwapeningsconferentie de niet bij den V.B. aangeslote-
 nen toch mede aanzitten, maar waar aan dien V.B. bij
 de ontwapende toekomst een ingrijpende taak moet
 worden toegedacht, wordt het goede resultaat bij voor-
 baat bedreigd, wanneer vele machtige staten zich van
 den V.B. afkeerig toonen.

Zou Duitschland zoo toch weer een mandaat-gebied
 in Afrika weten te krijgen?

De wereldrondvlucht volbracht.

De Amer. vliegers Lowell Smith en Nelson hebben de
 rondvlucht om de aarde volbracht. Van Los Angeles in
 Californië den 17en Maart vertrokken zijn zij daar den
 25en September behouden teruggekeerd. De ondervonden
 tegenspoed, waardoor van de 4 vliegtuigen slechts 2 de
 onderneming volbrachten, vermeerdert de verdienste
 der prestatie. Snel is de reis niet volbracht, maar de
 toekomst zal hiervoor records gaan stellen.

Moge het succes der Amerikanen een goed voortteeken
 zijn voor onze kranige vliegeniers, die zoo juist de eerste
 reis Nederland-Indië hebben ingezet!

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Apeldoorn.

Het Koninklijk Koloniaal Instituut te Amsterdam en
 de afdeelingen te Apeldoorn van de „Volksuniversi-
 teit”, „Oost en West”, Bond van Ned. Ond. en het Ned.
 Onderw. Gen. noodigen U dringend uit tot het bijwonen van:

I. De lezing van Dr. G. J. Nieuwenhuis te Deventer:
 „Nederland's Opvoedtaak in Indië”, op Woensdag
 3 October a.s. te 8 uur, bovenzaal van Tivoli. (Cur-
 sisten en leden der aangesloten vereenigingen f 0.25,
 anderen f 0.50).

II. Den Indischen cursus, bestaande uit: 3 lezingen
 van Prof. Mr. J. C. Kieftstra te Wageningen, op 28 Octo-
 ber, 4 en 11 November: „Economische toestanden, ver-
 houdingen en vooruitzichten”; 3 lezingen van Dr. J. C.
 Koningsberger te Utrecht, op 14, 21 en 28 November:
 „Een drietal wandelingen door de tropische natuur”.
 Te houden in de bovenzaal van de Coöp. Landb. Han-
 dels-Ver., Stationsstraat 50-52 (met demonstratie en
 projectie. Entrée volgens V.U.-tarief).

III. De filmavond op 11 December in het Minerva-
 theater: „Cultures en landschap uit Indië”. Cursisten
 en leden der aangesloten vereenigingen f 0.25; ande-
 ren f 0.75.

UITZENDING DINERS
N. KEUR
 -TELEF. 31133 Tel. M. 1133
35 KONINGSPLEIN 35
 DINERS AAN HUIS
 BEZORGD: f 1.- TOT f 1.40
 BEZORGING DOOR DE GEHEELE STAD

Geeft U op bij de Volksuniversiteit op hare insch-
 vingsavonden. Zie hare advertenties en programma's
 De regelingscommissie,
 W. F. L. VERDUN
 J. C. BAARS.

Afdeeling 's-Gravenhage.
BESTUURSVERGADERING op Vrijdag 3 Octo-
 1924, des namiddags om 2 uur, in het gebouw H
 straat 17.
 De Secretaris,
 J. C. BAUDON

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:

Den Heeren Secretarissen der afdeelingen wordt
 leefd verzocht om onder de leden hunner afde-
 bekendheid te geven aan de bij het Secretariaat
 Vereeniging, den Haag, Heulstraat 17, alsnog beschi-
 bare exemplaren der Oost- en West-medaille (ter
 innering aan het 25-jarig bestaan der Vereeniging)
 Prijs per stuk f 3.50.

BERICHT VOOR DE LEDEN.

Door de Vereeniging Oost en West is, ter gelegen-
 van het 25-jarig verblijf in Nederland, in 1904,
 Koningin Emma een met afbeeldingen versierd ge-
 boek uitgegeven met voornamelijk Koloniale bijdr-
 van verschillende personen in den lande.

Van dit gedenkboek is nog een aantal exemplaren
 voorraad welke het Bestuur den leden gratis wenst
 aan te bieden. Aanvragen bij het Secretariaat, den
 Heulstraat 17.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:
 A. A. Cramer, Van Boetelaerlaan 35 te 's-Grav-
 hage, als ijerker bij het IJkwezen;
 C. J. Lourverens, Van Diemenstraat 23 te 's-Grav-
 hage en S. Runia te Mussel, beiden als onderwijzer
 klasse bij het Openbaar Europeesch Lager Onder-

Mutaties van 24 Sept. tot 1 Oct. 1924

Nieuwe Leden:

- S. de Heer, Amsterdam, Leidsche Kade 70. f 5.-
- J. Lauweriks, Amsterdam, Ceintuurbaan 183. f 5.-
- N. Salm, Amsterdam, Valeriusstraat 52huis. f 5.-
- Mevr. v. Elsbroek, Den Haag, 2e Schuytstr. 262. f 5.-
- L. Smit, Den Haag, Laan van Nieuw Oost-Indië f 5.-
- Th. Hillen, Directeur van de Verbandsstoffenfabriek
 Hillen en Co. te Arnhem, Nieuwe Kade 18. f 5.-

Afschrijven:

- W. D. Helderman, Gep. Ass.-Resident, Amersfoort, Am-
 Paulownalaan 36 (overleden).
- E. du Bois, Ginneken, Baronielaan 34z

Adresveranderingen:

- C. C. Berg, Litt. Ind. Cand., van: Rotterdam, Volmar-
 straat 23, naar: Leiden, Rapenburg 115. f 2.50.
- P. H. Donck, van: Haarlem, Brederodestraat 20, naar:
 Rotterdam, Prinsenhoofd No. 1A (Bureau Wijsma-
 ler). f 5.-
- A. A. Aalders, Adm. Ambt. B.B., van: Amsterdam, Bre-
 derodestraat 41, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
- J. A. R. Avis, Gouvernements-veerarts, van: Amsterdam,
 1e Weteringplantsoen 14, naar: Buitenzorg, Dep.
 Landbouw.
- N. W. Pel, oud-Kapitein O.-I. L., van: Ginneken, Wil-
 helminastraat 29a, naar: Teteringen, Zandber-
 42 (Postkantoor Breda).
- F. K. Overduyn, oud-Resident, Den Haag, Valkenbos-
 laan, van: 119 naar: 113.
- R. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt, oud-Luit.-Koloniaal
 O.-I. L., Den Haag, van: Thomsonlaan 175 naar: Laan
 van Meerdervoort 396.
- J. Koning, Hoofdredacteur „De Hollandsche Revue”,
 van: Wijk aan Zee naar: Huize „Siegfried”, Park-
 Leeuwenberch, Voorburg.
- C. G. E. de Jong, Contr. B.B., naar: Wlingi (Kediri),
 F. van den Elst, Indoloog, Leiden, Hoogewoerd, van:
 104 naar: 53.

A. L. KLAASSEN
 Kleermaker
THOMSONLAAN 9 DEN HAAG
TELEFOON 35234

Uwe Indische belangen loopen gevaar

door den niets ontzienden fiscus.
Nadere inlichtingen worden gaarne
verstreckt door **W. F. K. PIJPER**,
..... Indisch Accountant
Stadhoudersplein 110 - DEN HAAG

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
Salon de Rafraichissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

VERLOFGANGERS!

Wanneer U zich in Den Haag vestigt, laat dan al uw **Wasch- en Strijkgoed** behandelen bij de
Stoomwasscherij DE KRUYFF,
NOORDERBEEKSTRAAT 82 - TELEF. 36207
Voor het niet wegraken van goed wordt ingestaan.

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongevrienden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.
INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248
LESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en partieliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I. Nederlandsch-Indië en de handel. Indische toestanden gezien door een inlander. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. Sarikat-Islam. De Sukkernijverheid in Nederlandsch-Indië. De afschaffing van de laatste heerenrenten op Java. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. De Europeesche vrouw in Indië. De boschman van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. Oxye de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire postitie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch toneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De thee-cultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III. 1. Over Ball en zijne bewoners. 2. Verwoesting in Nederlandsch-Indië. 3. Indiscriminatie in Nederlandsch-Indië. 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.	No. 5. Nederlanders in Indië. 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen. 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

WASSCHERIJ „REINGOED”
speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Goed.
ANNA VAN BUERENSTRAAT 155-157
DEN HAAG - TEL. 71598

Voor uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Waschgoed wordt ingestaan. Behandeling van alle wollen en kanelen goederen systeem jaeger.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
UIT DE PLATEELBAKKERIJ
„ZUID-HOLLAND” TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
Garantie voor gave overkomst

BESCHIKBAAR.

**Aan de Leden
van „Oost en West”**

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. 31403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO'S
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GI

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Opperseren, Repareeren, Keeren, Mod
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren
onzichtbaar Stoppen, kortom wat
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 349
DEN HAAG

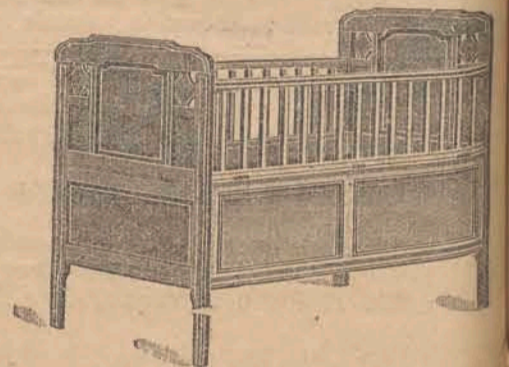
De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald

“ EEN KLANK GAAT OVER HEEL NEDERLAND DAT “

PEEK & CLOPPENBURG
*Het zohedst en betrouwbaarst
adres is.*

A. SCHRÖDER & CO
GROENMARKT 25, 26,
's-GRAVENHAGE
BEDDENMAGAZIJN

Alle soorten Meubelen
voor Baby- en Kinderkamers

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 88
NIJMEGEN

Wij kunnen U momenteel aanbieden
Complete Huiskamers van af f 315

EINDHOVENSCH E BOOMKWEKERIJ
TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 111
LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
SPECIAL ADRES VOOR HET
AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ETC.

M. A. VREESWIJK
WIJNHANDEL - UTRECHT
Uitvoerige Prijscourant op aanvraag gratis.

DE NIEUWE ZAAK
in Kristal, Porselein, Glas en Luxe Gebruiksartikelen
van W. KÖNIG is gevestigd
Valeriusstraat hoek Dunklerstraat
Telefoon 33459.
Verpakking voor Iudie onder garantie tegen breuk.
Het „Winkeltje” Prinsesstraat 92 blijft bestaan.

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg